Redacțiunea, Administrațiunea
Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22
Scrisori nefrancate nu se primescă. Manuscripte nu se retrimită!
Birourile de anunciuri:
Brașovă, piața mare Nr. 22
Inserate mai primescă în Viena: Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Henric Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Anton Mesei, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețulă inserțiunilorŭ: o seriă garmondă pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 bani

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMĚRŬ DE DUMINECĂ 37)

„Gazeta" ese în fiă-care ți.
Abonamente pentru Austro-Ung.
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe șese luni 6 fl., Pe trei luni 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 franci, pe șése luni 20 franci, pe trei luni 10 franci.
Se prenumĕră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectori.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șese luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe șése luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 bani.
Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 204.—Anulŭ LIV. | Brașovŭ, Sâmbătă, Dumineca 15 (27) Septemvre. | 1891.

Din causa Sf. sĕrbătorĭ de mâne, diarulŭ nu va apăré până Lunĭ séra.

Brașovŭ, 13 Septemvre v.

Pre când foile din întru și din afară, carĭ vréu sĕ scie câte ceva din cercurile înalte ale ocârmuitorilorŭ noștri ungurĭ, vorbescŭ de órecare schimbare a politicei acestora față cu naționalitățile nemaghiare, pe atuncĭ istoria modernă a maghiarisărei îșĭ urméză drumulŭ ei, neîmpedecată de nimenĭ, ba sprijinită chiar din rĕsputerĭ de toțĭ domnii marĭ ungurĭ.

De pildă în Oradea-mare se deschide unŭ Kișdedovo unguresců. Acestŭ evenimentŭ nu se mulțămescŭ a'lŭ serba cu modestiă, ci trebue sĕ facă mare sgomotŭ pentru preamărirea scopurilorŭ maghiarisării, ce le urmărescŭ. Părintele episcopŭ ungurŭ Schlauch cu colegulŭ sĕu Nogall trebue sĕ fiă de față, ba tóte notabilitățile orașului și ale comitatului se înfățișéză la serbare. Episcopulŭ Schlauch însușĭ celebréză unŭ *Te Deum*, apoi ține o vorbire plină de focŭ patrioticŭ șovinistŭ, în care arată, cum cu timpulŭ Kiș dedovurile vorŭ avé sĕ cuceréscă pentru maghiarismŭ pe toțĭ, câțĭ umblă încă adĭ rĕtăcindŭ cu idei de limbă și de naționalitate deosebită.

Și pe când vlădicii și domnii cei marĭ ungurĭ din comitatulŭ Bihorului serbéză astfelŭ punerea în lucrare a nouei legĭ de maghiarisare, ministrulŭ unguresců de instrucțiune publică merge înainte pe cărarea prăpăstiósă a politicei de desnaționalisare, aci folosindu-se cu prisosŭ de dispositiunile draconice ale legilorŭ și ordinațiunilorŭ vechĭ, aci propunêndŭ nouĕ legĭ și luândŭ nouĕ dispozițiunĭ.

Și cumcă d-lŭ Csaky șĭ-a pusŭ în gândŭ de-a face unŭ atacŭ combinatŭ generalŭ asupra școlelorŭ nóstre poporale confesionale, o dovedesce și scirea, ce o primimŭ cu posta de adĭ, că școla română gr. cat. din Elisabetopole (Ibașfalĕu) s'a închisŭ și că părinții suntŭ avisațĭ a-șĭ trimite copiiĭ la școla ungurescă de statŭ de-acolo.

Politica de maghiarisare merge dela centru spre periferiă și așa, după închiderea școlei române din Elisabetopole, ne putemŭ aștepta cu siguritate, că vorŭ fi atacate și celelalte școle din acestŭ protopopiatŭ.

Nu ne îndoimŭ, că școla amintită, care a fostŭ închisă, se va fi luptatŭ și ea cu neajunsurĭ, fiă din lipsa de mijlóce, fiă și din negligența celorŭ pușĭ în fruntea ei. Dér Ibașfalĕulŭ e aprópe de Blașiu și Blașiulŭ nu e prea departe de ministru. Și d-lŭ Csaky, décă ar fi fostŭ binevoitorŭ pentru cultura poporului românŭ din Ibașfalĕu, ar fi pututŭ fórte ușorŭ sĕ se înțelégă cu Metropolitulŭ dela Blașiu și sĕ afle împreună vre-unŭ mijlocŭ, de a delătura memoratele neajunsurĭ și de a scăpa astfelŭ școla română de sub anatema legei nemilóse.

Dér d-lŭ Csaky nu numai că n'are simțŭ și înțelegere pentru cultura română, ci o privesce chiar ca periculósă statului; de aceea nu-șĭ bate multŭ capulŭ cu condițiunile de esistență ale scólelorŭ române, ci se bucură, décă după împlinirea unorŭ formalitățĭ ale legei, póte sĕ pronunțe anatema ei, care se cuprinde în cuvintele: *Mergețĭ la scóla ungurescă!*

Și acum ne pune în perspectivă ministrulŭ unŭ nou soiu de urmărire a scólelorŭ nóstre, pe carĭ prevĕdêndŭ, că nu le va puté închide una după alta, vré sĕ le maghiariseze pe altă cale mai de grabă.

E vorba adecă de unŭ nou proiectŭ de lege, despre care s'a făcutŭ amintire încă în anulŭ trecutŭ. Ministrulŭ, sub pretecstulŭ regulăreĭ salarielorŭ învĕțătorescĭ, voesce sĕ facă o nouă spărtură în autonomia scolară a confesiunilorŭ.

Ni-se spune acum, că este aprópe gata proiectulŭ de lege, după care se impune comunelorŭ bisericescĭ, de a da învĕțătorilorŭ unŭ salarŭ minimalŭ de 300 fl. la anŭ. Care comună nu va puté plăti acestŭ salarŭ întregŭ, va primi dela guvernŭ diferența și pentru câte 50—60 fl., décă nu-i va aduna poporulŭ, ministrulŭ va pretinde sĕ se amestece în afacerile școlei și sĕ fiă stăpânŭ pe ele.

Ĕtă stadiulŭ celŭ mai nou, în care a întratŭ politica de *maghiarisare pe banii noștri.* Nu numai că nu ne dă nimicŭ statulŭ pentru învĕțămêntulŭ românescŭ, dér d-lŭ Csaky umblă acuma anume sĕ ne strîmtoreze și sĕ ne silĕscă sĕ primimŭ icĭ-colo câte unŭ micŭ ajutorŭ dela statŭ, pentru ca sĕ aibă cuvêntŭ de a se amesteca și de a preface învĕțămêntulŭ nostru din românescŭ în unguresců.

Și apoi totŭ mai vorbescŭ unii de împăcare, éră noi, Românii, carĭ arŭ trebui sĕ lucrămŭ adĭ mai multŭ ca totdéuna sfătuindu-ne seriosŭ împreună și fiindŭ strînsŭ unițĭ în luptă, ce facemŭ?

Despre acésta vomŭ vorbi mai pe largŭ și vomŭ cerceta, unde este rĕulŭ și unde póte fi leaculŭ.

CRONICA POLITICĂ.

— 13 (25) Septemvrie.

—Scimŭ, că ministrulŭ unguresců de școle contele Albin Csaky a promisŭ încă de multŭ, că va așterne dietei unŭ proiectŭ de lege pentru regularea **salarielorŭ învĕțătorescĭ.** Acestŭ proiectŭ de lege, după cum anunță „Magy. Ért.", este aprópe gata și nu peste multŭ timp se va lua la desbatere în consiliulŭ ministerialŭ.

Noulŭ proiectŭ de lege alŭ lui Csaky este frate de cruce cu legea pentru „Kisdedovurĭ", căcĭ atâtŭ prin una, câtŭ și prin cealaltă se țintesce numai la maghiarisare. Insĕ șĭ foile unguresci spunŭ, că *noulŭ proiectŭ de lege stă în legătură cu politica de naționalitate,* deórece prin acelŭ proiectŭ se dispune ca în comunele acelea, unde poporulŭ nu este în stare sĕ plătéscă învĕțătorului leafa minimă (de 300 fl.) prevĕdută în lege, suma ce nu se ajunge, o va plăti statulŭ și prin acésta *'i se va asigura ministrului unguresců de școle o influință hotărîtóre asupra școlelorŭ.*".

Așa-déră foile unguresci ni-o spunŭ curatŭ și limpede, că ministrulŭ Csaky are sĕ dea câtŭ mai curêndŭ o nouă lovitură, și încă dintre cele mai grele, autonomiei școlelorŭ nóstre poporale. Trebue prin urmare sĕ fimŭ gata de-a întîmpina cu bărbățiă și acestŭ nou atacŭ, ce ni-lŭ prepară volniculŭ ministru Csaky și soții sĕi dela guvernŭ.

— Diarulŭ din Sibiiu „Sieb. D. Tgblt" într'unŭ articulŭ de fondŭ mai nou scrie următórele: In unele organe ale pressei maghiare de câtva timpŭ încóce se observă o vedită nisuință de a înfățișa pe **Sasii ardelenĭ** ca pe noi favorițĭ ai statului ungarŭ, carĭ bucurându-se de sórele de grația alŭ guvernului, se desfată fericițĭ în acésta nouă mărire și libertate. Mai cu sémă „Pester Lloyd" e acela, care descrie posițiunea paradisică a Sașilorŭ în colorile cele mai ademenitóre și sĕ silesce sĕ convingă pe cetitorii din streinătate, că ómenĭ mai fericițĭ ca Sasii, nu se află în nicĭ o țéră de pe suprafața pămêntului. Cu astfelŭ de ocasiunĭ totdéuna sĕ provócă la „cei trei noi fișpanĭ săsescĭ", ca dovadă pentru nemărginitulŭ liberalismŭ alŭ guvernului unguresců. Dintre aceștĭ fișpanĭ, ce e dreptŭ unulŭ nu e Sasŭ, alŭ doilea e Sasŭ, dér guvernéză într'unŭ comitatŭ locuitŭ aprópe esclusivŭ de Românĭ, și mai rĕmâne încă, întru câtŭ e vorba despre fostulŭ fundus regius,

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

Din viéța pictorilorŭ renumițĭ.

III.

Cimabue și Giotto.

In diminéța unei dile frumóse de véră a anului 1240, pe rîturile frumóse dintre Florenza și Vespiginano, mergea unŭ călĕtorŭ singurŭ, dândŭ o atențiune deosebită farmecelorŭ naturei, carĭ acolo apăreau înaintea lui în tótă splendórea. — Călĕtorulŭ lasă acum departe după sine orașulŭ Florenza, mama artelorŭ, dér se pare, că încă nu e obositŭ, căcĭ deși de etate mijlociă, musculii sĕi învingeau lungulŭ drumŭ.

Călĕtorulŭ se opri mai de multe-orĭ; — câte unŭ arbore frumosŭ, câte unŭ grupŭ de tufe îi atrăgea tótă privirea, până când în fine ajunse pe unŭ vîrfŭ de dealŭ. Sórele lucea cam susŭ pe bolta cerescă. Călĕtorulŭ privi în jurŭ și într'o luncă zări o turmă de oi, a căreia păzitorŭ, în umbra unui arbore se ocupa cu ceva.

Străinulŭ împinsŭ de curiositate se coborî de pe dealŭ și se apropiă de păstorŭ. Acesta era unŭ băiatŭ abia de 10 anĭ, frumosŭ, brunetŭ, vioiu, cu ochii negrii înfocațĭ.

Călĕtorulŭ sĕ apropiă încetŭ și pe neobservate.

— Ce póte sĕ facă óre acestŭ păstorașŭ — îșĭ dise elŭ în sine neluându-șĭ ochii de pe figura plecată a lui, câtŭ e de adêncitŭ — originalŭ, întru adevĕrŭ originalŭ. Nicĭ nu mĕ aude. Lasă că lŭ voiu spăria eu!

Apropiându-se totŭ mai tare de elŭ zări pe băețandru, că în mână avea o bucată de cărbune, și cu elŭ desemna cu multă diligință pe tăblița-i curată unŭ berbece, cu lână mare, în positură ofensivă.

Străinulŭ răzimatŭ de trunchiulŭ arborelui, se plecă asupra băiatului urmărindŭ cu băgare de sémă trăsurile pe carĭ le făcea mâna lui cea nedeprinsă, și când acesta adêncitŭ îșĭ continua lucrarea, de pe buzele strĕinului sbură fără voiă un *ah!*

Păstorulŭ sări susŭ spăriatŭ.

— Cine eștĭ copilulŭ meu? Cum te chiamă? îlŭ întrebă strĕinulŭ apropiându-se de elŭ, ér copilulŭ ascundêndu-șĭ desemnulŭ se uita cu ochĭ plinĭ de neîncredere la dênsulŭ.

— „A lui Bondone!" — rĕspunse recâștigându-șĭ curagiulŭ la cuvintele blânde ale strĕinului.

— „Și cine te-a învĕțatŭ pe tine a desemna.

— „Până acum nimenĭ! — rĕspunse băiatulŭ suspinândŭ.

— „Nimenĭ! așadéră numai tu din diligința proprie ai învĕțatŭ, — e frumosŭ. Sci băiete că tu desemnezĭ fórte bine?! — Mai ai și alte desemnurĭ?

— „O, am! — rĕspunse băiatulŭ în pripă, am acasă mai multe — în lada tatălui meu.

— Și ai voiă a desemna bine de acum înainte, séu chiar a zugrăvi?

Ochii băiatului îi străluceau de bucuriă la aceste cuvinte.

— „Oh da, da, — rĕspunse băiatulŭ — asta mĭ-a fostŭ unica dorință!

— Dér voescĭ totodată sĕ și învețĭ? — îlŭ întrebă mai departe străinulŭ.

— Cu tótă iubirea domnulŭ meu.

— Așa vino, îndréptă-mĕ la casa tatălui tĕu.

Străinulŭ și păstorașulŭ plecară pe drumulŭ lungŭ încârligatŭ, în care timpŭ călĕtorulŭ întrebă pe favoritulŭ sĕu despre tóte, — în cele din urmă se opriră înaintea casei celei mai sĕrăcăciόse din satŭ.

Călĕtorulŭ întră în casă și după elŭ băiatulŭ. Lângă unica feréstră a colibei, unŭ omŭ, uscăciosŭ, de statură mijlociă se ocupa cu reparea unei mreje.

— Alŭ tĕu este fiiulŭ acesta? îlŭ întrebă pe scurtŭ.

— „Alŭ meu domnule — rĕspunse părintele sculându-se de pe laiță, — dóră érășĭ a făcutŭ ceva blăstĕmățiă, așteptă numai ștrengarule! Ah! domnule nu învingŭ cu afurisitulŭ acesta de băiatŭ, — baremĭ de l'așĭ puté scutura de pe capulŭ meu."

— Așa?! dér și la d'acelea sĕ pricepe? întrebă călĕtorulŭ surîdêndŭ.

— „Dér încă cum, domnule! așteptă tu numai mulțămesce că......

— „Lasă-lŭ, de astă-dată n'a făcutŭ nicĭ unŭ rĕu, — ba l'am aflatŭ sĕvêrșindŭ unŭ lucru fórte bunŭ. Eu sunt pictorŭ. Am observatŭ, că băiatulŭ are nu numai voiă dér și capacitate pentru pictură. Dă-mi'lŭ mie eu îlŭ voiu duce cu mine la Florenza."

— „Bine domnule — dér cine va griji atuncĭ de turma satului? Băiatulŭ e dreptŭ că-i numai pruncŭ încă, dér

numai unŭ fişpanŭ săsescŭ, acela alŭ comitatului Sibiiu“. Apoi fóia sibiană dice, că mai este o parte a publicisticei maghiare, care trage pe banca acusaţilorŭ pe contele Szapary, din causa pretinselorŭ sale concesiunĭ faţă de naţionalităţile nemaghiare. Décă amŭ întreba pe aceste foi — dice „S. D. Tgblt“ — că óre carĭ suntŭ acele concesiunĭ, atuncĭ de sigurŭ, că ele ar cădea în perplesitate, nesciindŭ ce sĕ rĕspundă. Ca modelŭ despre o astfelŭ de oposiţiune aduce fóia săséscă din Sibiiu, diarulŭ lui Iuliu Horvath. „Magyar Hirlap“, care e organulŭ principalŭ alŭ actualilorŭ nemulţămiţĭ şi alŭ foştilorŭ regisorĭ ai politicei de naţionalitate în Ardealŭ, înaugurată de contele Tisza.

— Diarulŭ „Berliner Tageblatt“ publică următorulŭ articolŭ privitorŭ la **situaţiunea politică**: Nu se póte tăgădui, că lumea politică sĕ simte cuprinsă de o nelinişte óre care, că amicii păcii în tóte ţĕrile au perdutŭ multŭ din siguranţa lorŭ. Cu tóte acestea până în acestŭ momentŭ nu esistă nicĭdecum o aşa numită cestiune, care sĕ fiă în stare a înfierbênta astfelŭ spiritele, încâtŭ o explosiune sĕ pară inevitabilă. Totuşĭ nu se póte contesta, că în acéstă periodă de rĕsboiu în timpŭ de pace, în care pretutindenĭ oştirile îşĭ depunŭ esamenele, ne cuprinde presimţirea unorŭ evenimente rĕsboinice viitóre. Este adevĕratŭ, că şi în cei din urmă 20 de anĭ, în care ne-amŭ bucuratŭ de o pace armată, am avutŭ pe acestŭ timpŭ simţĕminte analóge de nelinişte, fară ca sĕ se fi realisatŭ temerile nóstre şi de aceea sperămŭ, că de astădată presimţirile şi temerile se vorŭ arăta nejustificate.

— Diarului „Kreuzzeitung“ i-se scrie din Petersburgŭ: Ministrulŭ rusescŭ de rĕsboiu, desvoltă o activitate febrilă. **Concentrările de trupe** din timpulŭ din urmă nu au nicĭ unŭ scopŭ de manevre Mai multe divisiunĭ de cavalerie au fostŭ dislocate şi trimise la graniţă, unde s’au închiriatŭ locuinţe pentru soldaţĭ şi grajdurĭ pentru cai. Garnisónele de cavalerie de până acum, au fostŭ înmulţite întreitŭ. Intréga linie de la graniţa germaniei dela Kowno până la Varşovia e fortificată. Afară de acésta, mai multe diare, aducŭ scirea, că la graniţa dela Prutŭ se află concentraţĭ 100,000 de soldaţĭ.

— Diarulŭ „Hamburger Nachrichten“ scrie următórele: Principele **Bismark,** şi acum ca şi mai înainte e în contra unui tractatŭ comercialŭ cu Austro-Ungaria, fiindcă elŭ privesce, că e în contra intereselorŭ imperiului germanŭ, ca alianţa politică cu Austro-Ungaria sĕ se îngreuneze în favorulŭ comercianţilorŭ ungarĭ de cereale.

— Diarului „Pester Corespond.“ i-se scrie din capitala Danimarcei, că e faptŭ aprópe positivŭ, că **Ţarulŭ Rusiei** se va întêlni cu împĕratulŭ *Germaniei* pe pămêntŭ germanŭ în cursulŭ lunei viitóre. Alexandru III va părăsi, probabilŭ, oraşulŭ Fredensburg între 8 şi 10 Octomvre, şi se va întêlni cu împĕratulŭ Wilhelm a *Swinemunde.* Corespondentulŭ danezŭ, dice, că data şi loculŭ întrunirei póte fi încă modificatŭ, fiind-că e posibilŭ că diplomaţia francesă, îşĭ va da silinţele, ca sĕ împedece acéstă întrevedere. Acéstă întrevedere — dice „Pes. Coresp.“ — este unŭ semnŭ de pace, ba chiar o garanţiă de pace.

— Creştinii europenĭ din **împĕrăţia Chinei** o ducŭ fórte rĕu, fiindŭ că poporaţiunea de acolo e aţîţată în contra lorŭ. S’au întêmplatŭ că satele creştinilorŭ europenĭ au fostŭ jefuite de bande fanatice de Chinezĭ. Marile puterĭ din Europa au intervenitŭ pe lângă guvernulŭ „împărăţiei ceresci“, ca sĕ pună capĕtŭ acestorŭ neorênduelĭ şi stărĭ revoluţionare. Dér acésta a fostŭ înzadarŭ, deórece guvernulŭ chinezŭ e prea slabŭ, ca sĕ ţină în frîu masele fanatice ale poporaţiunei. Acum ii se scrie corespondentului din Londra alŭ diarului „Neue Freie Presse“ că patru puterĭ marĭ — Anglia, Francia, Germania şi statele unite nordŭ-americane — au făcutŭ o alianţă, pentru ca sĕ ocrotéscă pe concetăţenii lorŭ, la casŭ décă autorităţile chineze nu voescŭ séu nu potŭ sĕ-i ocrotéscă. E posibilŭ, ca mai târdiu se intervină aceste marĭ puterĭ chiar cu armele, pentru ca sĕ siléscă pe guvernulŭ chinezŭ, ca sĕ ţină în frîu poporaţiunea aţîţată de preoţii fanaticĭ chinezĭ.

Nouă politică de naţionalitate?

Faţă cu svonurile privitóre la o nouă politică de naţionalitate ce se dicea, că ar voi sĕ o inaugureze guvernulŭ unguresců, „Egyetértés“ dela 24 Septemvre publică unŭ articulŭ de fondŭ fórte caracteristicŭ, din care reproducemŭ aci numai partea din urmă, care sună astfeliu:

Vedemŭ, că de unŭ timpŭ încóce în tóte părţile ţĕrii elementele ultraiste ale naţionalităţilorŭ îşĭ ridică capulŭ cu mai multă cutezanţă, ca până acum. Respectulŭ faţă cu constituţia şi faţă cu naţiunea maghiară sĕ vede a fi sdruncinatŭ în multe părţĭ. Aspiraţiunile, ce se învêrtescŭ în jurulŭ trădărei de patriă cutéză sĕ iésă la lumina dilei cu tótă obrăznicia.

De unde provine acésta? Óre slăbiciunea guvernului sĕ fiă causa, orĭ dóră causa este a se căuta în presentulŭ anei schimbărĭ politice? La acéstă întrebare noi nu avemŭ curagiulŭ de a rĕspunde cu hotărîre. Constatămŭ însĕ, că acéstă împrejurare dă nascere la o generală nelinişte şi *sdruncină acea încredere puternică, ce şi a pus’o naţiunea în desvoltarea ţerei şi în clădirea imposantului epificiu alŭ statului maghiarŭ.*

In Ungaria orĭ ce politică, care nu este hotărîtŭ şi necondiţionatŭ naţională, nu numai că este periculósă, dér este de-a dreptulŭ fatală. *Nicĭ unŭ momentŭ nu trebue sĕ slăbimŭ din avêntulŭ, ce l’am luatŭ întru întemeiarea unui statŭ naţionalŭ.* Nu póte fi aicĭ vorba de aceea, ca sĕ ne oprimŭ în cale, pentru-că oprirea însémnă pentru noi recădere. Nu póte fi vorba nicĭ de *amânare* şi nu este nicĭ o causă pentru amânare. *Nu ar fi causă pentru amânare nicĭ chiarŭ în casulŭ, când pregătindu ne pentru unŭ eventualŭ apropiatŭ rĕsboiu, ar trebui, sĕ mijlocimŭ o împăciuire între naţionalităţile, carĭ trăescŭ rĕu unele cu altele.* In timpŭ de pace, ca şi în timpŭ de rĕsboiu, înăuntru ca şi înafară, statulŭ maghiarŭ numai atuncĭ póte sĕ fiă tare, puternicŭ şi victoriosŭ, décă politica lui este unitară, şi décă *basa naţională* a statului este nerĕsturnabilă.

Onóre orĭ cărei naţionalităţĭ; dér puterea în statulŭ maghiarŭ, ba chiar însuşĭ statulŭ este representatŭ prin naţiunea maghiară. Nu este aşa-déră posibilŭ aicĭ nicĭ o politică afară de cea naţională. Orĭ ce altă politică, orĭ ce politică nouă de naţionalitate ar fi politică rea. *Pe lângă tóte semnele, ce se arată, noi nu voimu sĕ credemŭ într’o schimbare a politicei.* Décă însĕ totuşĭ s’ar întêmpla acéstă schimbare, *intréga naţiune, ca unŭ singurŭ omŭ, ar fi în contra ei.*

Va sĕ dică fóia Kossuthistă ni-o spune curatŭ, că ei nu vorŭ sĕ se abată din calea maghiarisărei cu nicĭ unŭ preţŭ şi că nicĭ chiar aflându-se pe câmpulŭ de rĕsboiu nu vorŭ înceta de a se cugeta la întemeiarea unui statŭ naţionalŭ maghiarŭ pe ruinele drepturilorŭ şi a esistenţei naţionale a popórelorŭ nemaghiare. Fórte bine! Din a nóstră parte încă putemŭ asigura pe domnii dela „Egyetertes“, că nu vomŭ renunţa dela apĕrarea limbei şi naţionalităţii nóstre nicĭ chiar aflându-ne pe câmpulŭ de rĕsboiu.

Viitorulŭ va arăta, décă succesulŭ finalŭ are sĕ fiă pe partea lorŭ, carĭ vréu sĕ ne maghiariseze, orĭ are sĕ fiă pe partea nóstră, a celorŭ ce luptămŭ pentru dreptate şi pentru adevĕrŭ. De-ocamdată, de viitorŭ noi nu ne tememŭ.

SCIRILE DILEI.

— 13 (25) Septemvre.

Escursiune la esposiţiunea din Praga. Unŭ numĕrŭ considerabilŭ de Românĭ fruntaşĭ din Transilvania şi părţile ungurene, au luatŭ laudabila hotărîre de a face în comunŭ o visită la esposiţiunea cehă din Praga, în primele dile ale lunei lui Octomvre stilŭ noŭ (între 1—5 Octomvre). Dorindŭ sĕ ia parte şi alţii la acésta escursiune, sĕ binevoéscă a se însciinţa, în scrisŭ orĭ prin telagrafŭ, la Redacţiunea fóiei nóstre în Braşovŭ, până multŭ *în 30 Septemvre st. n. la amédĭ*; de aicĭ vorŭ afla apoi diua şi loculŭ unde vorŭ trebui sĕ se întrunéscă, pentru a călĕtori cu toţii la Praga.

***

Majestatea Sa monarchulŭ nostru a plecatŭ astădĭ la Praga. In 2 Octomvre n. c. se va întórce érăşĭ îndĕrĕtŭ la Viena.

***

La universitatea din Cluşiu s’au înscrisŭ până acum pentru anulŭ şcolasticŭ 1891/2 la facultatea juridică 264, la medicină 118, la filosofiă 88. la sciinţele naturale 35. în fine la cursurile farmacieutice 70 ascultătorĭ. Numĕrulŭ totalŭ alŭ ascultătorilorŭ inscrişĭ este de 575. Acei ascultătorĭ, carĭ se află în serviciu militarŭ, se potŭ inscrie până la 15 Octomvre n. c.

***

Fundaţiune. D-lŭ *Demetriu Bardoşi*, locotenentŭ în regimentulŭ de infanteriă 37 din Oradea mare, a depusŭ la Capitululŭ metropolitanŭ din Blaşiu o poliţă de asigurare de *1000 fl.* cu condiţiunea, că din suma acésta sĕ se formeze o fundaţiune permanentă din ale cărei venite anuale, 50% sĕ se întrebuinţeze ca stipendii şi ajutóre pentru şcolarĭ de naţionalitate română. 40% sĕ se adaugă în totŭ anulŭ la capitalŭ, 5% sĕ se dea pentru spesele administraţiunei, 2% sĕ se întrebuinţeze pentru susţinerea şi înfrumseţarea mormêntului tatălui fundatorului, ér restulŭ de 3% sĕ se dea ca ajutorŭ şcólei de fetiţe române din Blaşiu. Fundatorele este descendentulŭ unei familii vechĭ române, alŭ căruia strămoşŭ Teodorŭ Bardoşi a ziditŭ pe cheltuéla propriă biserica gr. cat. din Reghinulŭ săsescŭ.

***

Cursŭ de postă şi telegrafiă se va deschide în Braşovŭ în 1 Noemvre n. c. şi se va închide la finea lui Februariu. Anunţările se primescŭ până la 25 Octomvre.

***

Lipitorile satului. Din Sĕlagiu ni-se scrie: La 15 Augustŭ n. c. s’a sĕvêrşitŭ „alegerea“ de notarŭ pentru comunele Supurulŭ de josŭ şi Unimătŭ, carĭ împreună forméză unŭ cercŭ notarialŭ.

---

totuşĭ câştigă ceva pe séma casei, domnule, eu nu potŭ face acésta!“

— „Dér te voiu despăgubi — rĕspunse strĕinulŭ — ba poţĭ spera, că din băiatulŭ tĕu se va alege cu timpulŭ, omŭ vestitŭ, care va alina starea ta sêrmană.“

— „Asta nu o potŭ crede — rĕspunse părintele. — Dér fiă, sciu că peste o sĕptĕmână mi-lŭ vei aduce îndĕrĕptŭ.

In aceeaşĭ di cătră séră unŭ călĕtorŭ se grăbia spre Florenza. De mână ducea unŭ băiatŭ abia de dece anĭ.

Călĕtorulŭ a fostŭ *Cimabue*, primulŭ şi celŭ mai mare pictorŭ alŭ evului sĕu; ér băiatulŭ unŭ diamantŭ nepoleitŭ ce zăcuse în pulvere — *Giotto.*

Astfeliu deveni Giotto discipululŭ marelui artistŭ. Arta gloriósă a Italiei atuncĭ începuse a reînvia. Puţinĭ au fostŭ carĭ o cultivară, dér cu atâta e mai mare meritulŭ lorŭ. Ei au gătitŭ calea, pe care cei patru giganţĭ*) mai târdii, au progresatŭ până la gradulŭ perfecţiunei.

Giotto înainta de mirare. Magistrulŭ jalusŭ puţinŭ, nu lăsa ca sufletulŭ mare alŭ tinĕrului sĕ se înalţe deodată pe aceea tréptă a gloriei, pe care elŭ însuşĭ i-o designă, — i-ar fi plăcutŭ a înfrâna agerimea tînĕrului, — a-i frânge diliginţa, dér tinĕrulŭ agerŭ de multeorĭ îşĭ rĕsbuna cu glume aspre asupra magistrului pentru procedura lui.

Odată observă, că magistrulŭ zugrăvesce unŭ capŭ frumosŭ de madonă.

Giotto nicĭ-odată nu vĕdŭ pe magistru inaintea stativei de zugrăvitŭ. Magistrulŭ numai chipurile sĕvêrşite le arăta tînĕrului care trăia, tremura pentru a vedé opurile magistrului în scheletŭ, pe jumĕtate gata.

Giotto se furişă în camera secretă. Acolo era chipulŭ admirabilŭ, acoperitŭ. Tinĕrulŭ îngălbeni, când îlŭ vĕdŭ. Era atâtŭ de frumosŭ, de minunatŭ încâtŭ inima tînĕrului artistŭ sĕ întrista privindu-lŭ.

Luă penelulŭ şi nicĭ elŭ nu scia ce voesce. — De odată sĕ audi magistrulŭ tuşindŭ. Giotto se trase la părete.

Cimabue fără sĕ scie nimicŭ întră în laboratorŭ şi după-ce îşĭ schimbă îmbrăcămintea, lucrulŭ celŭ dintêiu, ca la toţĭ artiştii, i-a fostŭ a-şĭ privi opulŭ.

Trase la o parte perdéua. Se apropiă de chipŭ şi étă, pe nasulŭ frumosului capŭ de madonă era o muscă.

Cimabue a lene o alungă cu batista şi se întórse.

Peste puţinŭ timpŭ privi érăşĭ chipulŭ, musca şi acum era totŭ acolo pe nasŭ.

O alungă a doua óră. Musca însĕ rĕmase acolo. Cugetândŭ, că s’a lipitŭ de văpsele, se uită la ea mai deaprópe, şi voi sĕ o prindă.

Dér se ruşină. Musca era zugrăvită pe frumosulŭ chipŭ.

— „Cine o-a făcutŭ acésta?“ strigă magistrulŭ.

— „Maestro — dise tînĕrulŭ cam tremurândŭ şi suridêndŭ, — eu am făcut’o, aşa-i că e bine nimerită?

Cimabue se uită la tînĕrŭ lungŭ, seriosŭ şi aspru.

— „Băiete! ce e dreptŭ ai înşelatŭ pe magistrulŭ tĕu, dér bine ’ţĭ însémnă; acésta nu-i de admiratŭ, nu-i lucru artisticŭ.“

Giotto nicĭ când nu s’a simţitŭ mai ruşinatŭ.

Dér Cimabue acum scia prea bine. că ingeniosulŭ tînĕrŭ i-a lovitŭ sceptrulŭ din mână, — i a dărîmatŭ mărimea gloriei de odinióră, — cu unŭ seclu îlŭ împinse mai îndĕrĕptŭ împreună cu arta sa.

Şi e dreptŭ! Cimabue de multe-orĭ dise:

— Décă potŭ sĕ fiu mândru pe ceva din viéţa mea, este, că Giotto a fostŭ discipululŭ meu.

Deiţa artelorŭ îmbrăţişă la sinulŭ sĕu pe fiulŭ simplu alŭ naturei şi îi dete lui nume, renume şi gloriă. Giotto forméză o eră în lumea picturei. Elŭ puse primulŭ fundamentŭ; elŭ aduse acestŭ ramŭ de artă din letargiă la viéţă.

Giotto a avutŭ trei amicĭ: toţĭ trei ca nisce comeţĭ străluciau pe cerulŭ artisticŭ alŭ Italiei.

Primulŭ avea trăsurĭ severe, faţă antică patriciană, frunte lată, ochĭ agerĭ. Acesta a fostŭ *Allighieri Dante.*

Vecĭnicŭ posomorîtŭ, cu faţă tristă a fostŭ alŭ doilea, — cu brezde adêncĭ pe faţă carĭ i le-au produsŭ pasiunile-i puternice. Acesta a fostŭ regele cântecelorŭ, blândulŭ *Petrarca.*

*) Raphael, Michel Angelo, Tizian si Correggio.

Fiindcă ambele aceste comune suntŭ locuite de ómenĭ de-ai noştri, numĕrândŭ laolaltă peste 2000 de locuitorĭ românĭ, printre carĭ abia se află vre-o câteva lipitorĭ străine, — se'nţelege de sine, că ei ar fi doritŭ, ca şi notarulŭ lorŭ sĕ fiă Românŭ, séu celŭ puţinŭ sĕ fiă unŭ astfelŭ de omŭ, care *sĕ scie vorbi romănesce*, mai alesŭ fiindcă cu poporulŭ din acestŭ cercŭ nicĭ nu se póte înţelege în altă limbă. Câţiva representanţĭ comunalĭ au şi înaintatŭ o cerere la comitele supremŭ alŭ Sĕlagiului, rugându-lŭ sĕ mijlocéscă, ca şi dintre cei 4 concurenţĭ românĭ sĕ fiă pusŭ în candidaţiă celŭ puţinŭ unulŭ. Dér de unde! Fişpanulŭ şi-a făcutŭ urechia tócă şi *după ce a trecutŭ alegerea*, a rĕspunsŭ, că asemenea lucrurĭ se ţinŭ de solgăbirĕu şi nu de elŭ. De-altmintrelea bravii economĭ I. Davinŭ din Supurulŭ de josŭ şi V. Chioreanu din Unimătŭ au fostŭ în persónă şi la solgăbirĕu în causa acésta, dér solgăbirĕulŭ li a rĕspunsŭ, că *legea îi dă lui dreptulŭ sĕ facă ce va vré* şi-i provocă sĕ iasĕ afară din casă, ameninţându-i, că la casŭ contrarŭ *va chiăma gendarmii ca sĕ i pună la regulă*. A şi făcutŭ apoi solgăbirĕulŭ cum a vrutŭ, căcĭ *dintre concurenţii românĭ n'a pusŭ în candidaţiă nicĭ pe unulŭ*, ci a candidatŭ numai pe trei *Ungurĭ*, dintre carĭ apoi *pe unulŭ l'a impusŭ ca notarŭ acestorŭ comune românescĭ, în potriva tuturorŭ protestărilorŭ*.—Acum opintesce-te, Române, şi din sudórea feţei tale hrănesce pe acestŭ slujbaşŭ, ér décă vréi sĕ te înţelegĭ cu elŭ, tocmesce-ţĭ unŭ advocatŭ! Acésta este pentru noi dreptatea unguréscă!

* * *

Judecaţĭ de poporŭ. Diarulŭ „N. P. Journal" 'i se anunţă din comuna Szulok, comitatulŭ Somogy, unŭ îngrozitorŭ actŭ alŭ poporaţiunei ungurescĭ de acolo. In nóptea de 19 spre 20 Septemvre st. n. doi locuitorĭ de aicĭ intrară în magazinulŭ de tutunŭ alŭ unui fabricantŭ de acolo şi furară câteva pachete marĭ de tutunŭ. Ei înse au fostŭ surprinşĭ în timpulŭ săvîrşirei faptei, de către vecinii din apropiere. Aceştia 'i prinseră şi îndată constituiră unŭ tribunalŭ statarŭ, care'i *osândĭ la mórte*. Nefericiţii culpabilĭ au fostŭ spênduraţĭ de grindile magazinului de tutunŭ. Când 'i crĕdură că suntŭ morţi, 'i luară josŭ şi îi aruncară într'o grópă. Unulŭ dintre aceştia fù găsitŭ a doua di mortŭ, ér celalaltŭ jumĕtate mortŭ. Tribunalulŭ din Szigetvár a pornitŭ cercetare criminală în contra acelora, carĭ au osânditŭ la mórte pe cei doi culpabilĭ.

* * *

Guvernulŭ sêrbescŭ, după cum 'i se anunţă diarului din Viena „Armeeblatt", a comandatŭ în Francia tunurĭ de calibru mediu, sistemŭ de Bange, pentru fortificaţiunile dela Nişŭ, Pirot şi Zaicar.

* * *

Bugetulŭ capitalei Ungaria pe anulŭ 1892 e preliminatŭ. Cheltuelĭ ordinare 9,606,710 fl. (pentru anulŭ 1891; 9,023,453 fl.) cheltuelĭ estra ordinare 696,090 fl. (în anulŭ 1891; 540,334 fl.) la unŭ locŭ 10,302,800 fl.; venite ordinare 9,820,491 fl. (în anulŭ 1891, 9.543,288 fl.) venite estra-ordinare 30,500 fl. (în anulŭ 1891; 20,500 fl.) la unŭ locŭ 9,850,991 fl., aşa încâtŭ este unŭ deficitŭ neacoperitŭ de 451,809 fl.

Telegramele „Gaz. Trans".

(Serviciulŭ biroului de cor. din Pesta).

Viena, 25 Septemvre. Cântăréţa curţii Maria Wilt, care locuia în Haking (lângă Viena) şi merse în sanatoriulŭ (institutŭ de cură) a lui Dr. Holländer de acolo, unde era îngrijită, plecă erĭ după amiadĭ îmbrăcată în toaletă fórte bogată, luândŭ cu sine o sumă de 1200 fl. şi împodobindu-se cu tóte juvaericalele ei, la Viena, aicĭ descinse în casa Zwetllhof se urcă în catulŭ alŭ patrălea şi se aruncă de aicĭ în curte, unde rĕmase sdrobită ca unŭ mormanŭ de carne. Scirea despre acéstă sinucidere a făcutŭ mare sensaţiune şi a produsŭ nespusă iritaţiune în Viena. Tratatulŭ comercialŭ alŭ Austro-Ungariei cu Serbia, a fostŭ denunţatŭ din partea guvernului sêrbescŭ, care totdeodată şi-a esprimatŭ dorinţa, ca imediatŭ sĕ între în negociările pentru încheerea unui nou tractatŭ comercialŭ.

Berlinŭ, 25 Septemvre. Mare sensaţiune a provocatŭ aici faptulŭ, că casele marĭ de bancă de aicĭ iau parte la împrumutulŭ rusescŭ în Parisŭ. Mai multe diare condamnă acésta, ca pe o faptă nepatriotică, alte diare dicŭ, că acésta e unŭ semnŭ importantŭ alŭ unei dispoziţiunĭ de împăciuire.

Madridŭ, 25 Septemvre, Trenulŭ expresŭ, ce venea dela San-Sebastian se ciocni lângă Burgos cu trenulŭ mixtŭ. Suntŭ 7 morţĭ şi 14 greu răniţĭ. Şefulŭ staţiunei a fostŭ arestatŭ.

Viena, 25 Septemvre. Aicĭ se crede, că pretinsulŭ atentatŭ dela calea ferată la Süssbrunn, e în adevĕrŭ unŭ atentatŭ anarchisticŭ.

Simpatii Franceso-Ruse în anulŭ 1828.

(Reprivirĭ istorice.)

După căderea Constantinopolei, şi cu ea a imperiului Bizantinŭ, întêmplată la anulŭ 1453 luna lui Maiu prin puterea turcéscă, — ideia restaurării statului grecescŭ, séu mai bine disŭ a desrobirei Creştinismului, a începutŭ a se nasce în creerii unei femei, a Catarinei II, Ţarina Rusiei, care cu generalulŭ ei Münich a conceputŭ aşa numitulŭ *„planŭ grecescŭ"*. Totŭ atuncĭ născêndu-se unŭ băiatŭ, în botezŭ i-a datŭ numele de Constantinŭ, celŭ mai atrăgĕtorŭ de inimile grecescĭ.

Se'nţelege, că pe acele timpurĭ ideia de naţionalitate nu era desvoltată, ci predomina ideia Creştinismului faţă de Islamismulŭ turcescŭ, care cutropea Europa. Stégulŭ acestei idei în Orientŭ, nu-lŭ putea înălţa nimenĭ altulŭ, decâtŭ ortodoxa Rusiă, care era singurulŭ statŭ independent de ritulŭ oriental, de care ritŭ erau şi popórele peninsulei Balcanice.

Fiindcă Rusia dela începutulŭ figurării sale ca statŭ europeanŭ, a prinsŭ a se încăiera cu Turculŭ, puterile Europei prevĕdură, că sĕmţulŭ religiosŭ alŭ popórelorŭ Balcanice se va apleca spre Rusia, care prin acéstă totdéuna va avé unŭ tăciune aprinsŭ în casa orientală a Turcului, din astă causă urmăreau cu mare băgare de sémă tóte pornirile Rusiei în contra Turciei.

Totŭ din acestŭ motivŭ s'a începutŭ şi resbelulŭ din 1828 între Rusia şi Turcia, când Francia s'a datŭ în partea Rusiei; dreptŭ aceea ca sĕ avemŭ o micŭ oglindă a evenimentelorŭ, nu va fi de prisosŭ, sĕ facemŭ sinopsea istoricului resbelelororientalĭintre aceste două puterĭ.

Grecii fiindŭ iritaţĭ în „planulŭ grecescŭ" alŭ Catarinei, au începutŭ a face pregătirile pentru lupta de independenţă; şi fiindcă Rusia era deja învălmăşită în resbelŭ cu Turculŭ, din marea ostică a espedatŭ o flotă în apele grecescĭ, acesta a fostŭ semnalulŭ, şi la sosirea ei Grecii prinseră armele; pe la Misistra, Koron, Modon, Patras, Tripolisa etc. curgea sângele; dér în urmă atâtŭ flota ruséscă, câtŭ şi bieţii Grecĭ fură sfărîmaţĭ şi măcelăriţĭ, încâtŭ poporaţiunea Moreei dela 500,000 scădù la 200,00.

Acesta fù primulŭ pasŭ de încercare pentru desrobirea Creştinilor, şi respective pentru independenţa Greciei (1768—1769.) Ambiţiosului Potemkin i-a succesŭ a agita sêmţemintele Catarinei încă odată pentru ideia grécă. Catarina în 1787 convenindŭ cu Iosifŭ alŭ II împĕratulŭ Austriei la Chersou, legară alianţă ofensivă şi defensivă, şi în urma acesteia îndată a declaratŭ resbelŭ Turciei.

Armata austriacă de 200,000 sub generalii Lascy, Laudon şi Coburg, coóperă multŭ la slăbirea Turciei, dér cu astă ocasiune nu s'a făcutŭ nimicŭ pentru Creştinismulŭ orientului, şi în deosebĭ pentru scăparea Greciei, căcĭ Anglia şi *Prusia* prin convenţiunea dela Reichenbach (1790 luna Ianuarie) *garantară integritatea Turciei*; primulŭ pasŭ alŭ puterilorŭ Europene în contra espansiunei rusescĭ; prin urmare resbelulŭ purtatŭ cam cu lenevire şi trăgănatŭ s'a terminatŭ în 1792 prin pacea dela Iaşĭ.

La anulŭ 1807 Rusia amestecându-se în trebile interne ale Moldo-Romăniei, Turcia la stăruinţa *Franciei* a declaratŭ resbelŭ Rusiei, care şi cu acéstă ocasiune a trimisŭ corăbiile sale pe la malurile Greciei, bătândŭ pe Turcĭ la Tenedos şi Lemnos. Acestŭ resbelŭ s'a terminatŭ cu pacea dela Bucurescĭ, când Turculŭ a datŭ Rusului, din trupulŭ Moldovei, Basarabia, (1812).

Sêrbii resculaţĭ încă pela 1804 sub Petroviciŭ (Cerni) Georgie*), căruia Rusia i-a datŭ titlu de principe şi generalŭ, purtară resbelulŭ îndelungatŭ cu norocŭ schimbăciosŭ, în 1816 după multe lupte Miloş Obrenovicĭ deveni principele lorŭ; înse numai la anulŭ 1830 fù recunoscutŭ de atare, prin hatişerifulŭ Sultanului.

Acţiunea directă pentru independenţa grecéscă s'a începutŭ pe la 1817—18 cu formarea Eteriei în principatele române şi năvălirea lui Ales. Ipsilante cu generalul rusescŭ (din Basarabia) în Moldova; éră a lui Dem. Ipsilante (fraţĭ de origine grécă din Fanarulŭ Constantinopolei) la malurile Greciei, ambii cu puterĭ şi ajutóre materiale rusescĭ.

Din ferberea lăcustelorŭ fanariote venite asupra principatelorŭ române cu hospodarii grecĭ din Fanar, Românii bine sêmţitorĭ observară, că Ales. Ipsilante nu vine cu órdele sale pentru binele naţiunei românescĭ, ci pentru stabilirea domniei grecescĭ, decĭ unŭ Românŭ verde marele Tudorŭ Vladimirescu, din Craiova Olteteniei, în 10 Ianuarie 1821 când murì hospodarulŭ Munteniei Ales. Suţu, vĕdândŭ a preveni invasiunea lui Ipsilante, ridică steagulŭ, adună la 1600 de pandurĭ, şi declară înaintea ţĕrii, că elŭ nu face rĕscólă în contra puterei turcescĭ, ci în contra dominaţiunei străine a grecului, care usurpă tronulŭ şi pămêntulŭ românescŭ. Insĕ pe acele timpurĭ ideia creştinismului era mai puternică ca a naţionalismului; tóte capetele elinescĭ şi multe alte creştinescĭ se alipiră la steagurile lui Ipsilante decorate cu „Crucea roşiă" prin urmare Vladimirescu, nu putù sĕ resiste puterilorŭ superióre ale lui Ipsilante care în 7 Martie 1821 întră în România, fără ca sĕ fi găsitŭ cea mai mică resistinţă. Vladimirescu nevĕrândŭ sĕ lupte în contra puterei Turcului întratŭ în ţéră, se retrase cu ai sĕi la Pitescĭ; aicĭ însĕ la inteţirea ómenilorŭ lui Ipsilante fù prinsŭ, dusŭ la Tĕrgavişte şi decapitatŭ în urma sentinţei tribunalului înfiinţatŭ de Ipsilante; éră pandurii sĕi se împrăştiară.

*) de Turcĭ numitŭ Kara-Giorge.

Alŭ treilea, unŭ tînĕrŭ veselŭ, sprintenŭ, întrecutŭ: geniu escelentŭ şi adevĕratŭ italianŭ. Acesta a fostŭ *Boccacio*.

Aceştĭ patru bărbaţĭ au fostŭ pe timpulŭ acela fala, decórea Italiei.

IV

Leonardo da Vinci.

Pe cerulŭ artisticŭ alŭ Italiei fără îndoiélă Leonardo da Vinci e stéua cea mai trălucită, furdatorulŭ alŭ III-lea alŭ şcólei din Florenza.

Sĕ frunzărimŭ prin istoria artelorŭ frumóse, şi fără îndoiélă, mai în tóte ramurile artelorŭ găsimŭ ingenii marĭ şi neuitate, dér omŭ, căruia bunătatea dumnedéescă sĕ-i fi datŭ în aşa abundanţa graţiile sale; care sĕ fi fostŭ înzestratŭ în modŭ atâtŭ de splendidŭ, cu însuşirĭ atâtŭ trupescĭ câtŭ şi sufletescĭ precumŭ Leonardo da Vinci, — abia vomŭ găsi.

Acestŭ omŭ frumosŭ, ca poetŭ, cântăreţŭ, pictorŭ şi în fine ca unŭ bărbatŭ de-o cultură înaltă, a fostŭ favoritulŭ bărbaţilorŭ marĭ de pe timpulŭ sĕu.

Spunŭ, că rechisitele de desemnŭ le purta totdéuna cu sine, trăsurile feţi orĭ cărui strĕinŭ mai interesantŭ, mai impo-santŭ le desemna îndată mergêndŭ pe strade, ba de multe-orĭ óre întregĭ urmărea întru ascunsŭ pe unŭ atare alesŭ alŭ sĕu, şi pe furişŭ ilŭ zugrăvea: Astfelŭ apoi eterniă elŭ damele cele mai frumóse ale evului sĕu.

Odată zugrăvì cele trei graţii*). Faţa celorŭ trei nu prea îmbrăcate figurĭ, înfăţoşa pe cele mai însemnate, mai frumóse dómne de Florenza. Pe carĭ a le vedé şi numai astfelŭ, a fostŭ destulŭ celorŭ ce învidiézĕ frumsaţa.

Abia fù espusŭ tablolŭ acesta şi a şi urmatŭ necazulŭ.

Magistrulŭ Leonardo adêncitŭ lucra la stativa sa, când deodată intră cu furiă unŭ domnŭ cu îmbrăcăminte pompósă.

— Signore! cerŭ dela d-ta satisfacere — sĕu — —

Leonardo privi la elŭ cu mirare....

— Orĭ dóră nu mĕ pricepĭ? Sĕ nu voescĭ a mĕ pricepe? — Nu te preface. D-ta mi-ai făcutŭ de ruşine soţia. Spune-mĭ când ţi-a statŭ soţia mea de modelŭ?

*) Opulŭ acesta negăsindu-se mai târdiu nicăirĭ, mulţĭ susţinŭ, că elŭ însuşĭ l'a nimicită.

Domnulŭ meu, nu am onóre de a-ţĭ cunósce soţia! — rĕspunse artistulŭ pe scurtŭ.

—Atuncĭ d-ta lucri cu draculŭ. Pănă la ultima trăsură a feţii mi-ai zugrăvitŭ soţia înfăţişândŭ graţia din mijlocŭ.

— Nu am ce face domnule. Póte o am vĕdutŭ unde-va, şi mi-a rĕmasŭ în memoriă chipulŭ ei.

Italianulŭ pasionatŭ se ruşină şi mânia 'i se domoli. Incepŭ sĕ vorbéscă mai amicabilŭ.

— Domnule, eu aşĭ voi sĕ cumpĕrŭ chipulŭ acela.

Nu sĕ póte. E pregătitŭ pentru altulŭ.

— Pentru cine? — strigă strĕinulŭ aprinsŭ de mâniă—dealtmintrelea d-ta te vei convinge, că nimenĭ nu va puté posede chipulŭ acesta afară de mine.

— Pentru ce?

— Ah — dér soţia mea. . . . .

Incă nicĭ nu putù sĕ spună causa ponderósă, când c'unŭ strepetŭ mare intră unŭ june nobilŭ.

— Ah, magistre Leonardo! ce lucru neruşinatŭ ai comisŭ!

— Eu? — dise artistulŭ cu mirare.

— D-ta! mi-ai făcutŭ de batjocură fidanţata. Tótă Florenza vorbesce despre ea.

— Crede-mĕ domnulŭ meu, — rĕspunse artistulŭ surîdêndŭ — şi fi convinsŭ, că eu nu cunoscŭ pe fidanţata dumitale.

— Dér când graţia cea din margine, de-a, drépta până la cea din urmă trăsătură a feţei este ea.

— Atuncĭ amŭ vĕdut'o undeva, — pentru ce nu şi-a grijitŭ mai bine de faţă. — N'am ce face, décă impresiunea frumseţei rĕmâne în mine durabilă.

Uşa se deschise şi intră unŭ bĕtrânŭ nobilŭ.

— Domnule am venitŭ sĕ întrebŭ preţulŭ chipului aceluia, — dise seriosŭ, ne privindŭ nicĭ în jurulŭ sĕu.

— Nu-lŭ potŭ da domnule! Nu e de vêndare.

— La dracu! — strigă bĕtrânulŭ înfuriatŭ — cere ce voescĭ pe chipulŭ acela, d-ta mi-ai făcutŭ de ruşine fiica mea eu trebue sĕ-lŭ amŭ.

— Poftimŭ, întrébă pe domnii aceştia, ce am disŭ. Acolo îmĭ e rĕspunsulŭ.

Acum sĕ începŭ o dispută grozavă.

Éstŭ modŭ sĕ termină mişcarea românéscă, fără de resultatŭ momentanŭ, seminţele ei însĕ au prinsŭ rădĕcinĭ în pămêntulŭ românescŭ, din carĭ s'a înălţatŭ sumeţulŭ ştejarŭ alŭ independenţei pe care adĭ îlŭ vedemŭ stândŭ vigurosŭ.

Acestŭ actŭ alŭ Românilorŭ a fostŭ pe acelea timpurĭ, unŭ protestŭ solemnŭ în contra uneltirilorŭ ce se ţeseau sub masca grecismului bisericescŭ şi a pravoslavniei pentru a se stînge esistinţa naţională română.

Rĕscóla lui Ipsilanti, care şi adĭ se numesce în România „Zavera“ n'a avutŭ durată lungă, căcĭ în 19 Iunie 1821 elŭ fù sfărîmatŭ la Drăgăşanĭ de unde fugì pe la Turnu-roşu în Transilvania, éră de aicĭ fù dusŭ ca prisonierŭ la Muncaciu, mai apoi în Austria şi numai mai târdiu fù la întrepunerea Ţarului Nicolae, eliberatŭ.

Flacăra aprinsă pe pămêntulŭ României, a datŭ impulsulŭ revoluţiunei generale a Grecilorŭ, mai întêiu în peninsula Morea (a căreia capitală este Atena) sub conducerea lui Mauromichalis şi a lui Ghermanos archiepiscopulŭ de Patras; după aceea în insulele archipallagice; mai târdiu, după ce Turcii spêndurară în uşa bisericei pe patriarchulŭ Constantinopolei în 1-a di de Pascĭ în ornatele bisericescĭ, foculŭ se aprinse şi în Thesalia şi Macedonia; în mijloculŭ lui ajunse şi Dimitre Ipsilanti la Hydra cu năi rusescĭ în luna Iunie, când fratele sĕu Alesandru se înfrânse la Drăgăşanĭ.

Mişcarea Grecilorŭ era urmărită de simpatia ómenilorŭ şi a naţiunilorŭ culte, inspiraţĭ de classicitatea scriitorilorŭ şi a culturei eline; mulţĭ ómenĭ cu capacităţĭ distinse, (între carĭ şi poetulŭ lord Byron) alergară la Grecĭ cu ajutóre; dér aceste casurĭ sporadice nu puteau scăpa pe bieţii Grecĭ, carĭ sângerau în tóte părţile şi se înfrângeau de puterea superióră a Osmanilorŭ. In anulŭ 1825 Grecii cuprinşĭ de grija marilorŭ perderĭ, şi vĕdêndŭ, că din partea Rusiei nu le vine ajutorulŭ trebuinciosŭ, manifestară lumei, că se punŭ sub scutulŭ Angliei; éră în 24 Aprile 1826 fiindŭ şi mai rĕu strîmtoraţĭ, se adresară la consululŭ anglesŭ din Constantinopole cu rugarea sĕ mijlocéscă pace între ei, şi Pórta otomană.

Inainte de asta însĕ (în 4 Aprile 1826) *Anglia*, *Francia* şi *Rusia* pe basa conferinţelorŭ preliminare, subscriseră la Londra unŭ protocolŭ, în puterea căruia regularea causei grecescĭ se depune în mâna Angliei.

Rusia prin diplomaţia ei fină, amirosindŭ stipulaţiunea de Reichenback, făcută pentru întregitatea imperiului otomanŭ, a vĕdutŭ şi a primitŭ cu bucuriă cum merge Anglesulŭ înainte şi îi lucra pe mână în contra Turcului. Acestorŭ trei puterĭ nesuccedându-le a-lŭ îndupleca pe Turcŭ pe cale diplomatică, *în 6 Iulie 1827 decidŭ înfiinţarea regatului grecescŭ*, şi începŭ legătura diplomatică cu elŭ; şi deórece nicĭ acestŭ pasŭ decisŭ nu l'a adusŭ pe Turcŭ la o minte mai sănĕtósă, flota împreunată a acestorŭ trei puterĭ, în 20 Oct. a aceluiaşĭ anŭ, sfărîmà totalŭ flota turcéscă la Navarinŭ; prin acésta s'a pusŭ temelia statului grecescŭ.

Turculŭ înspăimêntatŭ şi înfuriatŭ de acéstă perdere colosală, face pregătirĭ puternice pentru *rĕsboiulŭ sântŭ*; totŭdeodată prin manifestŭ declară lumei, că Rusia este celŭ mai mare inimicŭ alŭ Turciei, care urĕsce din inimă Islamulŭ, voindŭ a'lŭ nimicì.

Rusia vĕdêndŭ aceste în 25 Aprilie 1828 declară resbelŭ Turciei; *acelŭ resbelŭ, care a adusŭ paralisia parţială în corpulŭ imperiului otomanŭ, şi prin care* Rusia si-a câştigatŭ *protectoratulŭ asupra creştinilorŭ din Turcia*; éră acestŭ succesŭ giganticŭ l'a pututŭ ajunge prin alăturarea espresă a Franciei la politica Rusă, precumŭ vomŭ vedé mai la vale.

Generalulŭ Diebitsch (supranitŭ Zabalkanszky, pentru trecerea Balcanului) operà în părţile Europene: Éră Paskievicz (care în 1849 conduse armata Rusiei în contra Ungurilorŭ) în părţile asiatice ale imperiului otomanŭ, pe totŭ loculŭ cu marĭ succese. Turcia deşi desvoltase o energiă neaşteptată, perdea bătăi peste bătăi şi teritorii peste teritorii; bieţii grecĭ însĕ, carĭ sângerau dela 1821 totŭ nu puteau scăpa de armata egiptênă a turcului; decĭ cele trei puterĭ, carĭ hotărîseră a arangia statulŭ Grecŭ, se puseră sĕ-i scape de flagelulŭ egipteanŭ; Francesii primiră însărcinarea sĕ scótă pe Egiptenĭ din Morea; Anglia jalusă de acésta întreprindere a Franciei, puse tóte silinţele sale sĕ-i scótă cu buna pe Egiptenii din Morea.

Intre aceea nouĕ mii de Francesĭ plecară dela Toulon şi în 28 Augustŭ 1828 debarcară la Kalamata. Sub presiunea ivirei Francesilorŭ şi paşilorŭ energicĭ ai admiralului englesŭ Codrington, armata egiptênă părăsi Morea, éstŭ modŭ vechiulŭ Pelopones în tómna anului 1828 deveni curăţitŭ de Turcĭ şi eliberatŭ...

Erna acestui anŭ aduse armistiţiu între Ruşĭ şi Turcĭ; ér diplomaţia Europénă, care deja dela finea secolului trecutŭ privea cu îngrijire agresiunile Rusiei în contra Turciei, îşĭ puse tótă ostenéla, sĕ mijlocéscă împăciuire între beligeranţĭ; mai alesŭ Anglia şi Austria erau nedumerite din causa politicei orientale a muscalului şi la tóte ocasiunile se întrepuneau, ca periculele ce a meninţau Turcia sĕ fiă delăturate, orĭ celŭ puţinŭ mărginite.

Vestitulŭ ministru alŭ Austriei, principele Metternich, care era celŭ mai bine informatŭ dintre toţĭ diplomaţii europenĭ despre împrejurărĭ, deşi vedea cu bucuriă energia desvoltată din partea Turcului, scia bine totuşĭ, că acesta singurŭ nu e în stare sĕ resiste Rusului, care se ivea totŭ cu puterĭ próspete pe terenele de bătăliă, decĭ în mintea sa nu găsi altŭ mijlocŭ pentru scăparea Turciei, decâtŭ ca resbelulŭ sĕ fiă terminatŭ, séu prin intermediaţiunĭ diplomatice, *séu în casŭ de lipsă şi prin armele unei coaliţiunĭ, alianţe.* Contele Bismark a devenitŭ învĕţăcelulŭ lui Metternich, când a creatŭ tripla alianţă în mijloculŭ Europei, cu mai multă dibăciă, şi mai mare norocŭ decâtŭ măiestrulŭ sĕu.

(Va urma.)

Plecarea din Veneţia a Regelui şi Reginei României.

Cetimŭ în „Monitorulŭ oficialŭ“ alŭ României:

Mercurĭ, 4 Septemvre, la órele 10 diminéţa, MM. LL. Regele şi Regina împreună cu AA. LL. Principele şi Principesa de Wied, urmaţi de suite au plecatŭ din Veneţia cu unŭ trenŭ specialŭ pentru Pallanza, orăşelŭ aşedatŭ într'unŭ locŭ încântătorŭ pe marginea lacului Magiore. M. S. Regina, fiindŭ slabă şi neputêndŭ umbla, a trebuitŭ sĕ fiă pusă într'unŭ hamac (lectică) făcută într'adinsŭ şi dusă astfelŭ din hotelŭ în barcă şi din barcă în vagonulŭ regalŭ.

La gară aşteptau pe Maiestăţile Lorŭ, spre a le ura călĕtoriă bună, d. prefectŭ alŭ Veneţiei, primarulŭ, comandantulŭ garhisónei, multe persóne de distincţiă, între carĭ şi d. generalŭ Cantili, venitŭ aci de câteva dile, şi mulţime de lume pe a cărei faţă era zugrăvită pe de-o parte simpatia pentru părechia regală pe de alta mâhnirea de a vedé suferindŭ pe iubita nóstră Suverană.

La Verona, trenulŭ oprindu-se o jumĕtate de oră, M. S. Regele coborându-se din vagonŭ, fù întêmpinatŭ de d. prefectŭ, comitele Luigi Sormani Moretti, senatorŭ alŭ regatului Italiei, care I presintă omagii din partea departamentului sĕu; d-sa era însoţitŭ de questorulŭ oraşului şi de colonelulŭ de carabinierĭ Rombi Achile. Aci Regele cu AA. LL. Principele şi Principesa de Wied câtŭ şi suitele, au luatŭ dejunulŭ ce era anume pregătitŭ.

Porniudŭ înainte, la gara din Milanŭ, Maiestatea Sa fù primitŭ de comandatorulŭ Palumba, consilierulŭ delegatŭ alŭ autorităţii administrative, care 'Lŭ salută în numele guvernului italianŭ. Apoi trenulŭ sosi la órele 5 şi unŭ sfertŭ după amédĭ, în gara Arona pe marginea lacului Magiore. Primarulŭ acestui oraşŭ după ce urà Suveranului bună sosire, Regele şi Regina — care fù dusă totŭ în hamacŭ — Augustele Sale rude, cum şi suitele, se urcară pe unŭ vaporŭ, într'adinsŭ venitŭ pentru familia regală, pornindŭ la orăşelulŭ Pallanza unde s'au coborîtŭ în marele hotelŭ Pallanza, din faţa insulelorŭ Boromel, renumite pentru frumseţea lorŭ, însoţite fiindŭ Maiestăţile Lorŭ, şi în acéstă lacalitate, de aceeaşĭ simpatiă publică ce li-se arătase şi la Veneţia.

Acéstă călĕtoriă, deşi a ostenitŭ pe Augusta bolnavă, totuşĭ nu i-a înrăutăţitŭ starea.

Preţulŭ cerealelorŭ.

De câteva sĕptĕmânĭ, după cum amŭ amintitŭ şi Dumineca trecută preţulŭ bucatelorŭ a totŭ cam scădutŭ. Causa este a se căuta în împrejurarea, că preţurile urcate din luna trecută îndemnară pe economĭ sĕ-şĭ vêndă câtŭ mai iute bucatele şi în urma acésta pe pieţele din ţéră se îngrămădì colosală mulţime de bucate, pe carĭ consumatorii şi comercianţii de bucate nu rĕsbiră destulŭ de repede a-le petrece pe tóte, mai alesŭ fiind-că esportulŭ este încă totŭ în stagnare.

Pe lângă tóte astea însĕ nu esistă nicĭ o împrejurare, care ar puté sĕ descuragieze pe economĭ. Mulţimea de bucate, ce s'au îngrămăditŭ pe pieţele comerciale din ţéră în ultimele sĕptĕmânĭ, pe încetulŭ se vorŭ trece acuşa, cu atâtŭ mai vîrtos, flind-că morile din ţéră se pórtă pe 'ntrecute cu măcinatulŭ făinei pentru comerciu şi apoi, în urma lucrărilorŭ de tómnă, şi importulŭ făinelorŭ din străinătate are sĕ devină din ce în ce mai micŭ, aşa încâtŭ, după socotéla ómenilorŭ esperţĭ, mai curândŭ séu mai târdiu va trebui sĕ se simţă pe pieţele comerciale mai multŭ lipsa de bucate, decâtŭ prisosinţa lorŭ.

Nu trebue sĕ trecemŭ cu vederea nicĭ marea lipsă de bucate, ce se simte anulŭ acesta în Rusia. Fórte mare parte din poporaţiunea europénă se hrănea totŭ numai cu bucate aduse din Rusia. In anulŭ acesta însĕ ar aduce bucurosŭ, dér nu va prea avé de unde. Bucatele, ce s'au produsŭ pe teritoriulŭ Rusiei, abia décă vorŭ ajunge pentru trebuinţele poporaţiunei din ţéră şi de aceea vedemŭ, că guvernulŭ rusescŭ a şi opritŭ de a se esporta peste graniţe, din ţéră afară, mai întâi secara, ér acum a opritŭ şi ovĕsulŭ, adĭ-mâne se prevede, că va opri şi esportulŭ de grâu, aşa că mare parte din ţĕrile consumătóre, ne mai putêndŭ aştepta dela Rusia nimicŭ, vorŭ fi silite

---

Fiă-care dintre cele trei persóne interesate voia sĕ posédă chipulŭ. Bărbatulŭ, amantulŭ şi părintele se certau aspru, dér totŭ nu au pututŭ eşi la cale.

— Lăsaţĭ domnilorŭ! — dise artistulŭ rîdêndŭ — voiu face eu destulŭ tuturora“. — Şi Leonardo îĭ asigurà, că muritorii nu vorŭ mai vedé chipulŭ acela, şi nicĭ nu l'au vĕdutŭ. Aceeaşĭ mână, care 'lu creà, l'a şi nimicitŭ. Şi casulŭ acesta într'atâta a spăriatŭ damele din Florenza, încâtŭ pe maestro, décă numai se putea îlŭ încunjurau încă şi pe strada a cincea.

Celŭ mai strălucitŭ din viéţa lui Leonardo da Vinci este timpulŭ acela, în care a zugrăvitŭ chipulŭ renumitŭ şi fără părechiă „*Cina cea de taină*“ pe păretele refectoriului unei mănăstirĭ damiane*)

Artistulŭ avea o natură, că décă voia sĕ zugravéscă vre-o fisonomiă imposantă, acomodată, aştepta, umbla în sus şi în josŭ dile întregi, ba sĕptĕmânĭ, credêndŭ că va conveni cu cineva, care fără voiă îĭ va fi modelŭ acomodatŭ, şi în casulŭ acesta îĭ făcea sĕ aştepte şi chiar pe patronii luì încoronaţĭ. — Decâtŭ aceştia însĕ a fostŭ cu multŭ mai micŭ părintele Zeno egumenulŭ de atuncĭ alŭ damianilorŭ. Era elŭ de altcum unŭ iubitorŭ de artă, dér totŭ-odată şi fórte impacientŭ. Părintele Zeno neîncetatŭ mergea pe capul artistului întrebându-'lŭ, că gata e chipulŭ şi când va fi gata.

Leonardo până la unŭ timpŭ lucrà cu multă diliginţă.... La zugrăvirea Mântuitorului care şede în mijlocŭ plinŭ de strălucire ceréscă, i-a fostŭ destulă puterea lui de imaginaţiune încăldită de căldura credinţei vie, — faţa Mântuitorului în fine luată e unŭ ce unicŭ în felulŭ sĕu, — pe ceilalţĭ apostolĭ încă i a zugrĕvitŭ numai cu ajutorulŭ închipuirei sale, dér fiă-care arătă puterea lui artistică; numai pe unulŭ dintre cei doi-spre-dece apostoli nu i-a succesŭ alŭ zugrăvì.

Trecură patru dile de când nu a făcutŭ nicĭ măcarŭ o trăsură pe opulŭ sĕu. Părintele Zeno tot-déuna 'lŭ aleşuia şi când ieşia afară tot deuna 'lŭ năcăjia întrebându'lŭ pentru-ce nu se mai gată chipulŭ.

— Nu se póte, am datŭ de-o pedecă mare! — rĕspunse magistrulŭ şi merse mai departe.

Părintelui Zeno însĕ i-se urâ aşteptândŭ şi când la 3 dile érăşĭ primì acelaşĭ rĕspunsŭ dela magistru, îlŭ prinse pe Leonardo de vestmêntŭ şi îĭ dise:

—„Nu te lasŭ majestro până nu 'mĭ vei spune ce e pedeca.“

Lui Leonardo nu-i prea plăcé a şi spune acésta slăbiciune, dér părintele Zeno nu-lŭ mai lăsà din mână.

— Spune-mĭ acum de ce pedecă ai datŭ.

— Ah părinte, rĕspunse aristulŭ cu sinceritate, — feţele cele multe mi-au exhauriatŭ (sorbitŭ) cu totulŭ imaginaţiunea, — lipsesce capulŭ apostolului alŭ 12-lea şi nu 'mi aflu modelŭ acomodatŭ pentru elŭ.

Părintele Zeno sĕ uità înaintea lui, ca şi celŭ ce caută ceva. Apoi tuşindŭ de douĕ orĭ se puse înaintea magistrului:

— Majestro! se 'ţi spunŭ una. Sciu eu unŭ modelŭ acomodatŭ:

— Intru adevĕrŭ? Vederemo!

— Vedi opulŭ acesta s'a gătitŭ sub egumenatulŭ meu, sperezŭ, că am meritŭ pentru ordulŭ monachalŭ — s'apoi....

— Ah, acum înţelegŭ — dice artistulŭ — ai dori ca sĕ fii alŭ doi-spre-decelea apostolŭ.

— Da, majestro — dise părintele cu bucuriă — tare aşĭ dorì.

„Fiă déră“.

Leonardo se reîntórse în chilia sa, peste o jumĕtate de óră anunţà monachilorŭ că e gata chipulŭ.

Toţĭ monachii se adunară ca se-lŭ admire. Toţĭ erau pĕtrunşĭ privindŭ tabloulŭ măreţŭ, de odată însĕ începură a ride toţĭ cu hohotŭ.

— Ni, ni, părintele Zeno!

Intru adevĕrŭ părintele Zeno era acolo ca alŭ XII-lea apostolŭ, numai că în chipulŭ lui Juda Işcarioteanulŭ.

Părintele Zeno îngălbinì. Dér pe Leonardo nu l'ar fi pututŭ face nicĭ unŭ rege, ca ce a zugrăvitŭ odată sĕ stérgă. Părintele Zeno fù pe tablou şi este şi până adĭ.

Leonardo da Vinci, după-ce încă în viéţă ajunse acea distincţiune, pe care adĭ numai după mórte o póte câştiga artistulŭ: *recunoscinţa* — murì în braţele patronului artiştilorŭ, Franciscŭ I regele Franciei.

(*M. Xaver.*) Iuliu Moldovan.

*) Originalulŭ chipului acestuia şi adĭ se póte vedé în numita mănăstire. Copia acelui chipŭ admirabilŭ, se póte vedé în Viena.

a se întórce la noi şi a cumpára de-aicĭ bucate.

In fine mai ţinêndŭ sémă şi de împrejurarea, că şi în Ungaria a fostŭ în anulŭ acesta cam slăbuţă recolta, aşa că nicĭ de-aicĭ nu prea multe bucate se vorŭ puté esporta, *e fórte probabilu, că preţurile bucatelorŭ vorŭ trebui încă sĕ se îmbunĕtăţéscă.* Celŭ puţinŭ, din causele arătate pănă aicĭ, orĭ cine nu póte ajunge, decâtŭ la resultatulŭ acesta.

Noi de-altmintrelea atragemŭ din nou atenţiunea economilorŭ nostri asupra preţurilorŭ bucatelorŭ de pe piaţele, pe carĭ le însemnămŭ în partea din urmă a fiă-cărui numĕrŭ de Duminecă; de aci apoi se vorŭ puté orienta din sĕptĕmână în sĕptĕmână asupra coborîrei orĭ suirei preţurilorŭ bucatelorŭ.

ECONOMIĂ.

Cultura pomilorŭ.

II.

După observările generale ce le-amŭ făcutŭ în numĕrulŭ din Dumineca trecută, vom face acum câteva observărĭ speciale asupra prăsirei, nobilitării, resădirei, producţiunei, folosului, vegetaţiunei şi bólelorŭ pomilorŭ, ca cei interesaţĭ sĕ se pótă orienta în casŭ de lipsă.

Merii şi perii sĕ prasescŭ mai cu sémă din sîmburĭ, de pădureţĭ, carĭ sĕ culegŭ de pe la teascurĭ, când se face oţĕtulŭ; ei se potŭ prăsi şi din sîmburĭ de mere séu pere bune, dér aceia nu potŭ resista cu atâta tăriă îngheţului şi gerului de peste érnă. Unii sémĕnă sîmburii de pădureţĭ dimpreună cu bostinele séu drevele lorŭ, éră alţii am auḑitŭ, că punŭ în straturĭ chiar merele şi perele pădureţe, după-ce s'au coptŭ sîmburii din ele. Sîmburii suntŭ copţĭ atuncea, când au căpĕtat colóre négră.

Inainte de a se sĕmĕna, pămêntulŭ se sapă afundŭ, ba unde e tare îndesatŭ, e de recomandatŭ sĕ se rigoleze chiar; dupa aceia sĕ purcede la facerea straturilorŭ, ca şi pentru legume, însĕ aşa, ca fiă-care stratŭ sĕ aibă lăţimea de unŭ metru.

In privinţa timpului de sĕmĕnatŭ, celŭ mai bunŭ esemplu ni-lŭ dă mama natură, deórece ea *numai tómna* îşĭ împrăştiă sĕmênţele sale. Unii pomologĭ însĕ sĕmĕnă sîmburii de érna în lăduţe şi apoi primăvéra îi mută în grădină, éră alţii îi sémĕnă primăvéra deadreptulŭ în grădină.

Celŭ mai potrivitŭ timpŭ este însĕ, tómna, după-ce au căḑutŭ frunḑele pomilorŭ, cam la sfirşitulŭ lui Octomvre şi începutulŭ lui Noemvre. După-ce s'au sĕmĕnatŭ, este bine a acoperi straturile cu paiă, carĭ împedecă formarea unei scórţe de pămêntŭ şi pe lângă aceea mai scutesce şi în contra gerului de peste érnă; trebue însĕ sĕ băgămŭ de sémă şi décă observămŭ că paele servescŭ de adăpostŭ şi culcuşŭ şórecilorŭ orĭ unorŭ insecte stricăcióse, le depărtămŭ numai decâtŭ.

Dela *pomiferĭ*, adecă dela merĭ şi perĭ, se sĕmĕnă, cum am ḑisŭ, sîmburĭ de pădureţĭ, fiind-că aceştia de comunŭ sĕ altoescŭ; dela *drupiferĭ*, de carĭ se ţinŭ: prunii, persecii, cereşii şi vişinii, cum şi dela *nuciferĭ*, de carĭ se ţinŭ: nucii, alunii şi castanii, se sĕmĕnă sîmburii din pomii cei mai marĭ, mai sănĕtoşĭ şi mai bine desvoltaţĭ, fiindŭ că aceştia, deşi se potŭ altoi, nu se prea altoescŭ, ci se lasă mai cu sémă aşa, precum au rĕsăritŭ din sîmburĭ.

Se înţelege de sine, că primăvéra şi véra mai alesŭ straturile trebue plivite şi săpate adeseorĭ, cu care ocasiune apoi pomişorii mai deşĭ sĕ rĕsădescŭ pe unde sunt mai rarĭ.

In starea acésta sĕ lasă pomişorii unŭ anŭ séu doi, până când sau îngroşatŭ, ca sĕ se pótă altoi (nobilita); atuncĭ se scotŭ din straturile acelea, li se reteză rădĕcina principală şi altoindu-se, se punŭ în altă tablă, la o depărtare de o jumĕtate de metru unulŭ de altulŭ.

Décă pomişorii suntŭ mai subţirĭ, altoirea se face prin împreunare séu copulare, éră décă pomişorii suntŭ mai groşĭ, altoirea se face în crepătură, şi décă pomii suntŭ de totŭ groşĭ, altoirea se face în scórţă séu cójă.

Surceii de altoitŭ sĕ iau pe la începutulŭ lui Martie, pănă nu circuléză încă suculŭ, din acei pomĭ nobilĭ, din carĭ voimŭ a nobilita. Cei mai bunĭ surcei suntŭ în pomii tinerĭ, în faţa despre mééḑi. Surceii mai bĕtrânĭ ca de unŭ anŭ nu suntŭ bunĭ de altoitŭ. Altoirile amintite se facŭ de comunŭ la sfîrşitulŭ lui Martie şi la începutulŭ lui Aprilie după călindarulŭ vechiu, éră ocularea în lunile lui Iulie séu Augustŭ.

In starea acésta se lasă altoii 3—4 anĭ, apoi se scotŭ de sĕ rĕsădescŭ. Cu ocasiunea scóterei trebue grijitŭ, ca sĕ nu se prea vatĕme rădĕcinile. Décă rĕsădimŭ altoii în pămêntŭ mai umedŭ séu mai petrosŭ, de cum a fostŭ acela, în care au trăitŭ, retezămŭ rădĕcina principală şi o lăsămŭ numai ca de o jumĕtate de metru de lungă şi sub ea aşeḑămŭ o pétră, ca sĕ nu pótă străbate în pămêntulŭ prea sterpŭ, ci sĕ se întindă mai multŭ la suprafaţa pămêntului.

Rĕsădirea pomilorŭ sĕ face tómna, ca sĕ se pótă vindeca rădĕcinile pănă primăvéra în pămêntŭ; décă însĕ sĕ face primăvéra, atuncĭ e recomandabilŭ de a se face gropile de tómnă. Inainte de rĕsădire, décă altoii stau mai multŭ timpŭ scoşĭ, sĕ înmóie cu rădĕcinile pe câteva óre în mustulŭ gunoiului, séu într'unŭ preparatŭ de apă cu cenuşă, varŭ şi balegă, după aceea sĕ aşeḑă în gropĭ în carĭ se aruncă pămêntulŭ aşa, ca celŭ deasupra, sĕ vină de desuptŭ şi celŭ de desuptŭ deasupra. Pentru scutirea altoiului de vênturĭ, sĕ mai împlântă lângă elŭ şi câte trei patru parĭ. Pe timpŭ de secetă, cu deosebire în anulŭ primŭ, altoii trebue de mai multe orĭ udaţĭ.

Altoii de mĕrŭ, pĕrŭ şi cereşŭ se rĕsădescŭ la o depărtare de 10 pănă 'n 12 metri; prunii, vişinii şi persecii la o depărtare de 4 pănă în 6 metrii, éră nucii şi castanii la o depărtare de 12 pănă în 14 metri. De mare însemnătate este pentru frumseţa grădinei şi pentru gustulŭ esteticŭ, ca altoii sĕ se rĕsădéscă în rêndurĭ drepte, dela mééḑi spre mééḑănópte.

La trei-patru anĭ după rĕsădire, altoiul trebue sĕ facă póme. Décă nu face şi décă cresce mai multŭ în susŭ, atuncĭ îl putemŭ sili, ca sĕ producă póme. Silirea altoiului ca sĕ producă póme sĕ póte face séu aşa, că îi se reteză surceii de unŭ anŭ pe jumĕtate dela vêrfŭ, ceea ce este a se face în luna lui Augustŭ, séu că îi sĕ răteză rădĕcinile laterale de lângă trunchiu. Ambe aceste operaţiunĭ forţéză producerea pómelorŭ.

Pomii se cultivă prin grădinĭ mai cu sémă pentru pómele lorŭ. Accestea se mănâncă séu în stare crudă, séu preparate în felurite modurĭ. Pănă acum grădinarii noştri nu au prea sciutŭ estrage diferitele preparate din póme, au trebuitŭ şi aci ca sĕ vină alţii, sĕ ne deschidă ochii, ca sĕ învĕţămŭ şi noi.

Acum doi anĭ s'au esportatŭ numai dela noi, din Transilvania, sute de mii de măjĭ metrice de mere în Germania, din carĭ s'au estrasŭ celŭ mai bunŭ vinŭ, éră noi în schimbŭ amŭ cumpĕratŭ, după cum amŭ ḑisŭ la începutulŭ acestei scrierĭ, póte totŭ acelŭ vinŭ séu vinarsŭ cu banĭ destulŭ de grei, în locŭ ca vinulŭ sĕ-lŭ fi făcutŭ noi din mere, éră vinarsulŭ din prunele de prisosŭ.

Estragerea séu stórcerea vinului din mere se face tocmai ca şi estragerea oţĕtului din pómele pădureţe. Se calcă merele, ca şi cele de oţĕtŭ, însĕ mai nainte se spală teasculŭ, ca sĕ nu conţină acrélă. După aceea aşa călcate sĕ bagă într'o bute, unde sĕ lasă timpŭ de o ḑi şi o nópte, după aceea se storcŭ în teascŭ, însĕ érăşĭ numai după ce teasculŭ s'a spălatŭ bine mai nainte. Mustulŭ ce curge din téscŭ, sĕ strecóră printr'o sîtuţă, apoi sĕ pune în bute, în fundulŭ căreia se punŭ nisce drojdii de vinŭ, séu dreve próspete de strugurĭ.

Pentru a-i da o faţă mai roşiă, topimŭ nisce zaharŭ, séu pu nemŭ pe fundulŭ buţii dreve de strugurĭ negri, florĭ de macŭ, scorţişóră séu cójă de lămâiă (citrónă). Vinŭ se póte estrage nu numai din mere, ci şi din pere. Cu câtŭ merele séu perele suntŭ mai dulcĭ, cu atâtŭ vinulŭ se face mai bunŭ. Décă voimŭ sĕ ţinemŭ vinulŭ mai mulţĭ anĭ, atuncĭ trebue sĕ-lŭ facem din póme amestecate, adecă: dulcĭ şi acre. Pómele se culegŭ când suntŭ deplinŭ cópte.

Pentru a ajuta ferberea vinului din póme, încălḑimŭ câteva căldărĭ de mustŭ şi le băgămŭ deasupra în bute. După ferbere, vinulŭ din póme se tractéză ca şi celŭ din strugurĭ.

Ioanŭ Georgescu.

EDUCAŢIUNE.

Entusiasmulŭ în educaţiune.

Entusiasmulŭ este acea însuşire a spiritului omenesc, care scóte unele sentimente ale nóstre din starea lorŭ ordinară şi le face sĕ se misce atâtŭ de puternicŭ, încâtŭ întréga fiinţă a omului încércă o espansiune în idee şi voinţă, ce de multe orĭ dă nascere unorŭ acţiunĭ nouĕ şi neprevĕḑute. Şi fiindcă

Poesii poporale.

Culese din poporŭ.

De-ar fi mândra'n dealŭ la cruce
De trei orĭ pe ḑi m'aşĭ duce,
Dér mândra-ĭ cale departe
Nu potŭ merge fără carte;
Carte n'are cine mĭ face
Că primarulŭ nostru zace,
Şi nu zace că'ĭ beteagŭ
Ci mândruţa l'a lăsatŭ;
Cu notaru'sŭ mâniosŭ
Şi'mĭ face cartea pe dosŭ;
Cu suplentulŭ sunt sfăditŭ
Şi-mĭ face cartea smintitŭ;
Cu dascălulŭ n'o mânŭ bine
Elŭ nu-mĭ face cartea bine,
Cu pitropii-sŭ gâlcevitŭ
Nu vréu sĕ scrie nimicŭ.
Dér m'oiu duce la preoţĭ
Scrie-mi-orŭ cartea frumosŭ
Ş'orŭ pune şi pecetea
Şi oiu trimite-o la mândra.

Obreja. Ilie Ambruş.

— Mândră dorulŭ mieu rĕmâne
Grijesce-mi-lŭ, mândră, bine,
Şi mi-lŭ légă'ntr'o năframă
Şi bagă bine de sémă:
Năframa de a muceḑi,
La mine nu mai gândi,
Năframa de-a sta uscată
Mai gândesce câte odată.

*

De aicĭ pănă la Sibii
Nóue mândre calea'mĭ ţinŭ,
Cu nóue cupe de vinŭ
Tóte-mĭ ḑicŭ, ca sĕ le 'nchinŭ;
Eu le lasŭ cu vinu'n pace
Şi mĕ ducŭ la care-mĭ place.

*

Câtu-i ţéra ungurésca
Nu-i ca fata românéscă
Câtu-i ţéra şi lumea
Nu-i fată ca Românca.

*

Alăturea cu drumu
Ară bădiţa cu plugu,
Totŭ ară şi sémănă
Şi din gură cuvêntă:
Sĕ te facĭ,
Grâule, facĭ
Sĕ stai binĭ la seceratŭ,
Ca mândra la sărutatŭ.

*

Pentru tine mândruliţă
Mă latră cânii'n uliţă,
Pentru tine rugă'nvóltă
Mĕ latră cânii la pórtă.

*

Astă vară sugeai ţâţă,
Acum dai badii guriţă;
Astă vara era bine,
Că-mĭ ḑicea-i, mândră, „*jupâne*“
Dar nicĭ acuma nu-i rĕu,
Că mĭ ḑicĭ: „*bădiţelulŭ meu*“

*

Fă-mĕ, Dómne, ce mi i face
Fă mĕ-unŭ pĕunŭ râtezatŭ,
Chiar peste Restolţu ţipatŭ,
Frundă verde, ca iérba
Sĕ mĕ găséscă mândra,
Sĕ-şĭ stâmpere inima.

*

Fă-mĕ, Dómne, ce mi-i face
Fă-mĕ pasĕre măéstră,
Sĕ sborŭ la mândra'n feréstră,
Sĕ batŭ cu aripile
Sĕ deschidă ferestrile,
Sĕ facŭ bóre la lumină
Sĕ vĕdŭ pe mândra cum cină.

*

De când maica m'a făcutŭ
Nicĭ unŭ norocŭ n'am avutŭ;
De ar fi trăsnitŭ Dumneḑeu
In talpă la făgădău.
Adusă'n légănulŭ mieu,
Sĕ nu tragŭ atâta rĕŭ,
Străinu-sŭ ca pasĕrea
N'am milă nicăirea;
Străinu-sŭ ca puiu de cucŭ
N'am milă, încătrău mĕ ducŭ.
Duce-m'aşĭ, nu sciu-'ncătrău,
Că'n tóte părţile-i rĕu.
Da'n partea c'ar' mĭ-ar fi bine
M'aşĭ duce şi n'am cu cine.

*

Pe la bădiţulŭ prin curte
Sĕmĕnat'am florĭ mĕrunte
Şi mi-au eşitŭ vorbe multe.
Las' sĕ iase, că nu-mĭ pasă,
Că-sŭ tînĕră şi frumósă;
Când mĕ bate vêntu-n faţă
Io-sŭ ca-o floricea domnéscă;
Când mĕ bate vêntu-n dosŭ
Io-sŭ unŭ trandafirŭ frumosŭ
Umple lumea de mirosŭ.

De pe Târnave. Nistorŭ Tutulea.

acéstă facultate se manifestă la omŭ, de sine urméză, că ea este naturală şi înăscută spiritului, ca şi memoria, imaginaţia, fantasia etc. Sĕ cercămŭ dér, de se va puté, a descoperi causa psichologică, care face sĕ apară acestŭ sublimŭ fenomenŭ pe orizontulŭ fiinţei nóstre.

Orĭ-ce s'ar ḑice din partea diverselorŭ sisteme filosofice, carĭ prin variile lorŭ dispute şi controverse asupra vieţei omenescĭ, au adusŭ principiile sciinţei şi ale înţelepciunei în stare de labirintŭ, totuşĭ noi, după etica filosofiei creştine, susţinemŭ fără îndoélă, că omulŭ — fiinţa perfectibilă — în stare firéscă este liberŭ spre acţiunĭ bune séu rele; dér nu mai puţinŭ adevĕratŭ e, cá însuşĭ acestŭ omŭ, care e dispusŭ sĕ greşéscă în calea vieţei, are unele raporturĭ de comunicare şi voinţă faţă cu Creatorulŭ-Perfecţiunea-şi Scopulŭ ultimarŭ a tótă esistenţa. Decĭ în asemenea ocasiunĭ, când omulŭ sĕ lapĕdă pe sine şi se face agentŭ alŭ voinţei divine, o schimbare repede se sĕvîrşesce în moralulŭ lui, întocmai ca ostaşulŭ patriotŭ, care aflându-se la córnele plugului, i-se vestesce ordinulŭ de rĕsboiu.

Aşa-dér, amŭ puté sĕ dămŭ entusiasmului próvenienţa următóre: elŭ se nasce în omŭ atuncĭ, când spiritulŭ cade sub impresiunea unorŭ idei de dreptate, adevĕrŭ, bunŭ şi umanitarŭ, afectându-sĕ partea sentimentală atâtŭ de multŭ de influenţa ideei, încâtŭ omulŭ se simte transportatŭ în regiunĭ înalte de voinţă şi de amorŭ.

Pedagogia modernă, apreţiindŭ marea importanţă a entusiasmului în viéţa omenéscă, recomandă tuturorŭ educatorilorŭ, ca ei sĕ îngrijéscă a cultiva şi desvolta în elevĭ acestŭ sentimentŭ, dela care în mare parte depinde gradata înaintare a progresului şi a civilisaţiunei.

Căcĭ, după indiciile istoriei, marile reforme politice şi sociale nu s'au pututŭ sĕvêrşì decâtŭ atuncĭ, când popórele, obosite de povara unorŭ legĭ şi moravurĭ despotice şi barbare, au plecatŭ urechia lorŭ la glasulŭ dreptăţii divine, şi sculându-se, prin entusiasmŭ au aruncatŭ vĕlulŭ ignoranţei şi au mĕsuratŭ cu paşĭ hotărîţĭ basele unorŭ aşeḑĕminte sociale mai drepte şi mai potrivite cu cerinţele timpului şi ale progresului. Insĕ acéstă dispoziţiune supraordinară a omului nu duréză multŭ timpŭ, de unde şi proverbulŭ „*bate fierulŭ până-i caldŭ*"; căcĭ îndată ce alte cause reactive vinŭ de se rĕsbescŭ cu voinţa entusiasmată — fiă în idee, séu în faptă — omulŭ pe nesimţite se domolesce şi se scobóră érăşĭ în starea lui ordinară de simţire şi de cugetare.

Ca esemplu de încredere, noi Românii avemŭ pe acele persóne, carĭ au luatŭ parte în revoluţiunea dela anulŭ 1848.

Când cine-va are ocasiunea, ca sĕ converseze cu vre-unŭ bărbatŭ meritosŭ din aceştia, despre acele evenimente sublime din istoria nóstră contimporană, se va convinge de adevĕrulŭ celorŭ arătate de mine aci.

La prima atingere de ideea acésta a revoluţiunei, veḑĭ numai decâtŭ pe betrânulŭ octogenarŭ, că suspină din adênculŭ inimei, şi unŭ curentŭ de amărăciune străbătându-i tótă fiinţa, lasă sĕ apară pe chipulŭ feţei lui o stare gânditóre. In acestŭ momentŭ psichologicŭ, spiritulŭ lui se resimte de suvenirea unorŭ fapte sĕvîrşite în trecutulŭ vieţei, şi ridicându-se perdéua sanctuarului sufletescŭ, omulŭ atuncĭ adóră trecutulŭ, ruşinându-se de presentŭ, şi pare că nicĭ nu-i vine a crede, că totŭ dênsulŭ a fostŭ acela, care atuncĭ cuprinsŭ de eroismŭ, înfrunta cele mai marĭ pericole pentru triumfulŭ libertăţii şi alŭ binelui generalŭ.

Elŭ îţĭ naréză faptulŭ cam astfelŭ:

„*Ei, fiule, fericite vremĭ erau acelea, când Românulŭ adevĕratŭ îşĭ sacrifica viéţa pentru viitorulŭ neamului sĕu. Atuncĭ simţiamŭ şi eu, că sunt omŭ, pe când priviamŭ cu încredere la isbânda redeşteptărei românescĭ şi mĕ îmbunamŭ cu gândulŭ, că peste puţină vreme în ţéra nóstră va domni pacea, frăţia şi dreptatea....... !*

„*Dér astăḑĭ, învĕluitŭ ca toţiĭ de obşte în măhrama unei triste realităţĭ, cautŭ sĕ zărescŭ acele icóne în cămara minţei mele şi din nenorocire nu le mai potŭ vedé! Bagŭ de sémă, că ele s'au ascunsŭ atuncĭ, când vêntulŭ fatalŭ alŭ perfecţiunei a svêntatŭ tótă umeḑéla şi a stinsŭ tótă căldura, ce ardea în interiorulŭ sufletelorŭ nóstre românescĭ.*

„*O singură povaţă însĕ mĕ credŭ datorŭ a-ţĭ da, fiindcă te vĕdŭ tînĕrŭ, cum eram şi eu odinióră: la cele trecute necontenitŭ sĕ vĕ gândiţĭ, pe când presentulŭ vĕ dă răgazŭ, şi speranţa în milostivirea viitorului nicĭodată sĕ nu dispară din sufletulŭ vostru, căcĭ generaţia nóstră, ca şi órecând bĕtrânulŭ Simionŭ, a veḑutŭ de aprópe mântuirea, ér voi, urmaşĭ, veţĭ avé a gusta în ḑilele vieţei vóstre din ródele ei cele sfinte!!*".

Ca mijlocŭ de a se desvolta în omŭ acestŭ sentimentŭ estraordinarŭ, unii au alesŭ faptele eroilorŭ dela diferitele popóre, alţii şirulŭ evenimentelorŭ naţionale séu istoria neamului, şi în fine fórte puţinĭ suntŭ de acordŭ, că şi sânta scriptură presintă unŭ bogatŭ materialŭ pentru cultivarea simţimentelorŭ înalte în omŭ, şi prin urmare şi entusiasmulŭ.

Tóte aceste proponimente suntŭ bune pentru desvoltarea sentimentelorŭ nobile, dér se cere dela educatorŭ unŭ metodŭ eficace întru predarea lorŭ. Sĕ caute de esemplu educatorulŭ, ca odată cu istorisirea faptelorŭ petrecute în timpŭ şi în spaţiu, sĕ arate atâtŭ causele, carĭ au provocatŭ mişcarea evenimentului, câtŭ şi caracteristica generală şi geniulŭ eroului, care a condusŭ evenimentulŭ; căcĭ cu chipulŭ acesta faptele descrise vorŭ atinge moralulŭ auditorului, provocândŭ creşcerea în sentimente şi chiarŭ entusiasmŭ

De pildă, istoria resbelului dela Călugărenĭ, istorisită în modŭ teoreticŭ, fără a pregăti mai dinainte pe auditorŭ, eu credŭ că nu va face mai multŭ efectŭ, de câtŭ décă s'ar nara desfăşurarea de energiă arătată de nisce trupe românescĭ pe câmpulŭ eserciţiului de manevre.

Pe când, décă profesorulŭ va descrie cu metodŭ starea cea jalnică a ţĕrilorŭ române înainte de apariţiunea pe scenă a lui Mihaiu Vitézul: naţionalitatea, religia şi însuşĭ teritorulŭ, espuse a deveni prada de vecĭ a barbarismului musulmanŭ; décă va mai aminti, că Provedinţa divină în momentele critice veghéză asupra popórelorŭ apăsate, şi că figura măréţă a lui Mihaiu a fostŭ chiarŭ obiectulŭ de salvare trimisŭ de Provedinţă la timpulŭ cuvenitŭ, atuncĭ lupta dela Călugărenĭ nu va fi privită ca o simplă manevră, ci va fi devotamentulŭ estremŭ alŭ Românului, apĕrându-şĭ „legea şi moşia" neamului sĕu. Atuncĭ auditorulŭ se electriséză de puterea cuvêntului şi a faptului, se înalţă cu mintea la noţiunea de adevĕrŭ şi de dreptate şi totodată simte moralulŭ transportatŭ în regiunile cele sublime ale entusiasmului.

Nu potŭ termina aceste rêndurĭ, fără a nota cuvintele simpaticului domnŭ revisorŭ şcolarŭ alŭ circumscripţiei Ialomiţa, ḑise în conferinţele acestui anŭ la desbaterea studiului istoriei naţionale: „Potŭ eu ca Românŭ — ḑise d-sa — sĕ vorbescŭ şi sĕ cugetŭ la faptele strămoşilorŭ mei şi sĕ nu simţŭ inima mea mişcată de acelŭ transportŭ ferice alŭ sentimentului naţionalŭ?"

Aceste rêndurĭ le supunŭ cunoscinţei publicului cetitorŭ, fără pretenţiunĭ de erudiţiune, ci numai ca o urmare a modestelorŭ mele cunoscinţe de învĕţătorŭ din poporŭ.

1891 Septemvre 8.

D. Pavelescu

CARACTERULŬ.*)

Insuşirile caracterului.

3. Fidelitatea.

Amŭ ḑisŭ că fidelitatea către Dumneḑeu nu se póte arăta decâtŭ în fidelitatea către cele pămêntescĭ, precum pe Dumneḑeu îlŭ simţimŭ şi'lŭ vedemŭ numai în minunatele sale fĕpturĭ.

Şi între cele pămêntescĭ este înainte de tóte pămêntulŭ în care te-ai născutŭ şi trăiescĭ, este patria, a căreia iubire cuprinde iubirea către tóte celelalte. Limba ce o vorbesce poporulŭ din ţérá, e comună tuturorŭ, carĭ facŭ parte din elŭ, şi aşadér' fiecare póte faţă cu acéstă limbă sĕ'şĭ dovedéscă iubirea sa de patriă în modŭ egalŭ. Dealtmintrelea fiecare, după posiţia şi însuşirile sale are sĕ împlinéscă diferite îndatorirĭ.

Datoria este dér cuvêntulŭ farmecătorŭ, care stăpânesce lumea; ea care, cum ḑice Kant, nu lucréză nicĭ prin linguşire blândă nicĭ prin ameninţare, ci singurŭ numai prin aceea, că susţine şi păzesce legea în sufletŭ, storcêndŭ décă nu totdéuna ascultare, totuşĭ totdéuna respectŭ, înaintea căruia tacŭ tóte popórele, fiă ele în ascunsŭ orĭ-câtŭ de marĭ.

Numai celŭ ce'şĭ împlinesce datoria, dér acésta în adevĕratulŭ înţelesŭ alŭ cuvêntului, este unŭ bărbatŭ cum se cade, căcĭ datoria nu e decâtŭ nisuinţa spre cea mai mare perfecţiune.

Luămŭ aicĭ cuvêntulŭ în înţelesŭ mai strînsŭ, adecă în înţelesulŭ desĕvêrşirei cetăţenescĭ séu mai bine ḑisŭ alŭ purtării corecte şi fără prihană, peste care gândurile multora nicĭ că potŭ trece. In înţelesulŭ acesta împlinirea datoriei este în adevĕrŭ mai puţinŭ eroică, dér cu atâtŭ mai multŭ se póte pretinde dela fiecare.

Şi acéstă fidelitate către datoria propriă, care susţine pe omŭ în nisuinţele sale cele mai înalte, îlŭ susţine şi în cerinţele şi neplăcerile de multe orĭ neînsemnate ale vieţei ḑilnice, cărora a le satisface este şi rĕmâne cea dintêiu şi cea mai de aprópe problemă a fiecăruia. Cele mai importante dintre tóte virtuţile suntŭ dér cele ce se cerŭ în tóte ḑilele; ce trece peste aceste este adeseorĭ numai unŭ isvorŭ de ispită şi de periculŭ pentru ómenii de tóte ḑilele.

Când Abbot, mai târḑiu archiepiscopŭ de Canterbury, a descrisŭ pe amiculŭ sĕu rĕposatŭ Sackville, nu se opri la meritele sale ca bărbatŭ de statŭ orĭ ca poetŭ, ci mai cu sémă la virtuţile sale, ce le desfăşurà împlinindu-şĭ datoriile de tóte ḑilele: „Ce însuşirĭ escelente erau în elŭ! Nu era nimenĭ mai cu iubire faţă de soţiă şi copii! Nu era nimenĭ mai credinciosŭ faţă cu amiculŭ sĕu; nimenĭ mai moderatŭ faţă cu inimicii sĕi; nimenĭ nu se ţinea de cuvêntŭ mai multŭ ca elŭ".

In faptă firea unui bărbatŭ se póte cunósce mai bine din purtarea sa către cei mai de aprópe ai sĕi şi din purtarea lui faţă cu îndatoririle ce parŭ a fi cele mai neînsemnate, decâtŭ din faptele lui marĭ pe vr'unulŭ din terêmurile vieţei publice.

Pentru ca cineva sĕ fiă mare, n'are lipsă nicĭ de sciinţă, nicĭ de artă, nicĭ de banĭ, ci numai de împlinirea datoriei. Acésta face pe aceia, carĭ nu posedŭ altceva, sĕ fiă ca nisce regĭ încoronaţĭ.

Pre când astfelŭ fidelitatea către datoriă are sĕ reguleze viéţa fiecăruia şi a celui mai micŭ şĭ sĕ o stăpânéscă, ea este pentru cei mai susŭ puşĭ nu mai puţinŭ celŭ mai bunŭ razimŭ. Şi cea mai înaltă cultură spirituală pierde multŭ décă nu este condusă şi îndrumată de fidelitatea către datoriă, ca sĕ conlucre în adevĕratulŭ sensŭ, cum o vĕḑurămŭ mai susŭ la Sheridan. Despre acesta s'a ḑisŭ cu dreptŭ cuvêntŭ, că décă era unŭ omŭ în care sĕ se pótă încredinţa orĭ şi cine, ar fi pututŭ sĕ ajungă stăpânitorŭ alŭ lumei, dér lipsindu-i acestŭ lucru de căpeteniă, tóte talentele lui strălucite nu i-au ajutatŭ decâtŭ numai relativŭ puţinŭ. Elŭ putea sĕ străluceéscă, dér vr'o înfluinţă însemnată în viéţă nu a esercitatŭ. De aceea s'a pututŭ sêmţi mai presusŭ de elŭ unŭ actorŭ sĕracŭ dela teatrulŭ Drury Lane. Când acesta rugà odată pe Sheridan sĕ-i plătéscă salarulŭ restantŭ, acesta îlŭ respinse dârzŭ cu cuvintele, că îşĭ uită de posiţia sa faţă cu superiorulŭ sĕu. Delpin însĕ rĕspunse: „Cunoscŭ deosebirea între mine şi D-ta fórte bine. După nascere, influinţă şi crescere, D-ta staı fórte susŭ peste mine, dér în viéţă, caracterŭ şi purtare sunt eu deasupra D-tale."

Conaţionalulŭ lui Sheridan, Burke a fostŭ din contră unŭ mare caracterŭ şi elŭ a săpatŭ numele sĕu cu litere neşterse în istoria englesă. Talentele lui au fostŭ totŭ aşa de marĭ ca şi tăria sa de caracterŭ admirabilŭ; dér avea o slăbiciune care turbura imaginea sa; se irita lesne. Şi fără acéstă facultate, la aparinţă mică, de a-şĭ înfrâna violenţa şi iritaţiunea, şi celŭ mai strălucitŭ talentŭ póte sĕ fiă relativŭ fără de preţŭ pentru acela, care-lŭ posede.

(Va urma).

*) După Smiles-Rudow. A se vedé Nr. 199 alŭ „Gaz. Trans." din 1891.

P O V E Ţ E.

Pregătirea vinului din hóspe de strugurĭ. Astfelŭ de vinŭ este recomandabilŭ mai alesŭ pentru acei aconomĭ, carĭ s'au obicĭnuitŭ a da servitorilorŭ şi lucrătorilorŭ lorŭ vinŭ în locŭ de rachiu. Pregătirea vinului din hóspe este fórte simplă şi décă suntemŭ cu îngrijire, vinulŭ astfelŭ pregătitŭ póte sĕ fiă destulŭ de bunŭ. După ce se stórce mustulŭ, hóspele rĕ-

mâne în bute și pentru a pregăti din ele vinŭ, turnăm peste ele apă celŭ multŭ atâta, câtŭ mustŭ amŭ storsŭ. Inainte însĕ de a fi turnatŭ apa peste hóspe, trebue sĕ topimŭ în ea pentru fiăcare hectolitru de atâtea orĭ 1.7 chilograme de zaharŭ, de câte grade voimŭ sĕ fiă tăria vinului. Astfelŭ pentru esemplu, décă amŭ voi sĕ facemŭ vinŭ, care sĕ aibă o tăriă de 8°, trebue sĕ topimŭ în apă de 8 orĭ câte 1.7 chg. de zaharŭ pentru fiăcare hectolitru. Pe lângă acésta se mai recere, ca apa, care se tórnă pe hóspele de strugurĭ, înainte de-a o turna sĕ o încăldimŭ așa cam de 30—35° Celsius. Dospirea séu ferberea vinului se întêmplă după ce s'a aședatŭ în bute. Când ferberea a încetatŭ, vinulŭ din hóspe este făcutŭ gata.

Puterea bivolilorŭ este proverbială. O părechiă de bivolĭ chiar și pe drumŭ brușosŭ potŭ duce în jugŭ pe ușorŭ o greutate de 20 de măjĭ metrice. Décă însĕ pe lângă tóte astea bivolii nu prea suntŭ folosițĭ, causa este a se căuta mai alesŭ în împrejurarea, că bivolii cu greu potŭ suferi căldura și décă trecemŭ cu ei pe lângă o mocirlă, orĭ pe lângă o baltă, chiar décă suntŭ în jugŭ, ușorŭ se întêmplă, că ei fugŭ și se trântescŭ în baltă cu carŭ cu totŭ. Décă însĕ pe timpurĭ călduróse scăldămŭ bivolii în fiăcare di, de două orĭ și décă îi scutimŭ de musce curățindu-i regulatŭ în fiăcare di, atuncĭ nu avemŭ sĕ ne tememŭ nimicŭ de acestŭ obiceiu alŭ lorŭ. In lipsa unui locŭ potrivitŭ pentru scăldatŭ, trebue sĕ-i spălămŭ, séu sĕ punemŭ pe ei nisce pânzăturĭ ude, pe carĭ apoi trebue sĕ le stropimŭ cu apă rece de mai multe orĭ pe di. Bivolii ușorŭ se învață a trage'n jugŭ, deórece suntŭ fórte răbdurii și destulŭ de docilĭ.

Mijlocŭ în contra mirosului urîtŭ. Sĕ se tae două séu trei cepe marĭ și sĕ se pună pe o farfuriă pe podinile camerei. Aceste atragŭ la sine în modŭ aprópe de necredutŭ mirosulŭ greu din camera bolnavului etc. Cepele trebue schimbate totŭ din 6 în 6 óre. Incă Egiptenii ceĭ vechĭ întrebuințau cépa pentru scopulŭ acesta și în evulŭ mediu se întrebuința ca milocŭ pentru a se feri de ciumă și de alte bóle lipicióse.

Maxime.

Culese din mai mulțĭ autorĭ, de Ucu.

Acelŭ guvernŭ este mai bunŭ, care învață pe poporŭ sĕ se guverneze elŭ pe sine însu-șĭ.

Göthe.

*

Décă guvernele capĕtă frică, devinŭ înfricoșate; ele devinŭ cutezătóre din lipsă de curagiu.

Börne.

*

Poesia este fluturele de pe flórea lumei.

W. Menzel.

*

Musica e poesia aerului.

Jean Paul.

*

Musica e o cheiă la inima femeiéscă.

Seume.

*

Oamenii suntŭ ca și unele gazete: décă se întêmplă o faptă rea, o crimă, o faptă îngrozitóre, vorbescŭ despre ea pe largŭ și cu deamĕnuntulŭ, décă se întêmplă însĕ o faptă bună, atuncĭ abia o amintescŭ.

S.

*

Oamenii suntŭ ideile pămêntului.

Börne.

*

Oamenii suntŭ lampe, pe carĭ timpulŭ le aprinde și o singură suflare de vêntŭ le stinge.

M. S.

*

Unii ómenĭ ajungŭ la óre-care înălțime ca și urloerii. Ei sĕ têrăscŭ prin canalurĭ întunecóse și murdare și se înegrescŭ.

M. S.

*

Eu cunoscŭ pe cineva, care are mai multă minte decâtŭ Napoleon, decâtŭ Voltaire și de câtŭ toțĭ miniștrii, ce au esistatŭ, esistă și vorŭ esista; și acestŭ cineva este — *opiniunea publică.*

Talleyrand.

MULTE ȘI DE TOATE.

Lege în contra beției.

Guvernulŭ Germaniei a elaboratŭ unŭ proiectŭ de lege, prin care se țintesce la stîrpirea beției. In ințelesulŭ acestui proiectŭ, din beuturile spirtuóse nu va fi ertatŭ a se vinde pe teritorulŭ Germaniei nicĭ într'unŭ casŭ maĭ puținŭ de o jumĕtate de litră. Prin acésta sĕ împedecă așa-dără vêndarea rachiurilorŭ cu paharulŭ și numaĭ otelierii și cârciumarii vorŭ mai puté fi în posițiune de a vinde beuturĭ spirituóse. Aceștia suntŭ datorĭ a îngriji de susținerea ordinei în localitățile lorŭ și au stricta datorință, de a împedeca orĭ ce prilegiu, prin care s'ar puté promova abusurile cu beuturĭ spirtuóse. Prin ordinŭ polițienescŭ este cu desĕvêrșire opritŭ orĭ-ce comerciu și orĭ-ce vêndare de beuturĭ spirtuóse înainte de 8 óre diminéța, ba legea dă dreptŭ de a și opri deschiderea cârciumelorŭ înainte de 8 óre. Cârciumarii și otelierii suntŭ strictŭ oprițĭ de a vinde beuturĭ spirtuóse individilorŭ, carĭ n'au împlinitŭ celŭ mai puținŭ 16 anĭ de etate. Asemenea suntŭ oprițĭ a vinde beuturĭ ómenilorŭ bețĭ. Pe cei bețĭ însĕ, cârciumarulŭ numai în acelŭ casŭ are dreptulŭ de a lŭ scóte afară din carciumă, décă a luatŭ maĭ întêĭ mĕsurile de lipsă, ca ei sĕ fiă dușĭ séu acasă la ei, séu la poliția. Cheltuelile cârciumarului, împreunate cu acestŭ lucru are sĕ le supórte bețivulŭ. A da beuturĭ pe creditŭ nu este ertatŭ; orĭ ce datorii făcute la cârciume pentru beuturĭ nu este nimenea obligatŭ a le plăti. Cei ce din causa patimei beției nu suntŭ în stare a-șĭ vedé de trebile lorŭ, orĭ îșĭ sĕrăcescŭ familiile, orĭ tulbură liniștea și siguranța altora, sĕ punŭ sub tutoratŭ și nu li-se lasă pe mână nicĭ o avere, în casŭ de lipsă ei suntŭ aședațĭ în spitale anume făcute pe sémă lorŭ.

*

Bărbierulŭ și țĕranulŭ.

Unŭ bărbierŭ, acumŭ câteva sĕptĕmânĭ rase în orașulŭ Bèzier din Francia, pe unŭ țĕranŭ, cam prostŭ din fire. Țĕranulŭ 'i povestì bărbierului, că pe moșia sa nu e lipsa de șiórecĭ. „Avețĭ prea mulțĭ?" — „De bună sémă"— „Ei mie tocmai 'mĭ trebue câțiva; décă vrei se mĭ aducĭ, atuncĭ 'ți voi da pentru fiăcare șórece câte unŭ francŭ." — Țĕranulŭ o luà acésta în seriosŭ și după câteva dile venì la bărbieru cu o coliviă mare. „Am adusŭ 122 de șórecĭ," dise elŭ cu mândriă. Bărbierulŭ care-șĭ uitase de glumă, se cercà se afle vreunŭ mijlocŭ sĕ scape din aceasta perplesitate. Bărbierulŭ 'lŭ întrerupse cu gravitate: „Óre suntŭ toțĭ bărbătușĭ?" Țĕranulŭ încremenì: „La asta n'am trasŭ sémă". — Așa? apoi du-i îndĕrĕtŭ. Eu nu suterŭ femeiusce în casa mea." Numai acum băgà țĕranulŭ de sémă, că a fostŭ luatŭ în rîsŭ. „Se ducŭ șóreci ér acasă?... Mai bine ți-i lasŭ aicii de geba!" Și dicêndŭ aceste, deschise colivia, o scuturà și cei 122 de șórecĭ începură se fugă prin odaiă.

Scirĭ comerciale.

B.-Pesta, 19 Sept. *Cereale.* Pe piețele din afară prețurile au devenitŭ ceva mai ferme în sĕptĕmâna trecută. In New York cădușe grâulŭ la începutulŭ sĕptĕmânei cu $1^1/_2$ cențĭ, în cursulŭ sĕptĕmânei însĕ nu numai că a redobêndditŭ éră perderea acésta, dér a încheiatŭ cu unŭ centŭ mai susŭ ca în sĕptĕmâna premergĕtóre. In Anglia încă s'au îmbunătățitŭ prețulŭ grâului cu $^1/_2$—1 și lingĭ. In Francia de asemenea a încheiatŭ grâulŭ ceva mai susŭ. Ér în Germania deodată s'a ridicatŭ grâulŭ și sĕcara încheiândŭ celŭ dintêiu cu 5 mărcĭ ér sĕcara cu $4^1/_2$ mai susŭ ca în sĕptĕmâna premergĕtóre.

Piéța de aicĭ, domólă, prețurile au suferitŭ o schimbare neînsemnată.

Victuale. Ouĕ 39—40 bucățĭ la 1 fl., lada de 1440 cu 35—36 fl. — Gâscele 2·40, 2·70, grase 4·50, 6 fl., pui 70 cr., 1 fl., rațe 1·40, 1·80, curcĭ tinere 3—4 fl tóte cu părechea. — Untŭ 65—70 fl., de mésă 80—85 fl suta de chilo.

Păstăióse. Fasolea mare albă notéză 6.60, 7 fl., lintea 9 fl.

Pei de vită Negoțŭ bunŭ și viu s'au vêndutŭ cam 5000 bucățĭ, anume vacĭ și boi grei cu 78—84 fl. marfă originală 75 fl, pittlingĭ 90—100 fl. suta de chilogr. și 2%.

Pei uscate. Prețurĭ ferme. Notéză: boi grei 80—85 fl., de mijlocŭ 74—78 fl., vacĭ grele 76—80 fl., ușóre 78—82 fl., pittlingĭ 80—100 fl. Kneip, prima, 115—125 fl. tóte pr. 100 chilograme.

In *pei lucrate* prețurile au datŭ ceva îndĕrĕtŭ.

Têrgulŭ de rîmători din Steinbruch. La 20 Sept. n. starea rîmătorilorŭ a fostŭ de 141,680 capete, la 21 Sept. au intratŭ 449 capete și au eșitŭ 2262 rĕmânêndŭ la 22 Sept. unŭ numĕrŭ de 13 867 capete. — Se notéză: marfa *unguréscă* veche, grea dela — până la — — cr.. marfă *ungurésca* tinerá grea dela 47 · cr. până la $47^1/_2$ cr., *de mijlocŭ* dela 48 cr. până la $48^1/_2$ cr — *ușoră* dela 50 - cr. până la $50^1/_2$ cr. — *Marfă țĕrănéscă* grea dela — până la — cr. — *de mijlocu* dela — cr până la — cr. *ușoră* dela 49 cr. până la 50 cr. — *Marfă de Români* de *Bákony* grea dela — cr. până la — cr. transitto mijlociă grea dela — cr. până la — cr. înse transito ușóră dela — cr până la — cr. transito dto țepósă grea dela — cr. până la — cr. transito mijlociă dela — cr. până la — cr. *Marfă sêrbéscă* grea dela $46^1/_2$—47 cr. transito, mijlociă grea dela $46^1/_2$—47 cr. transito. ușoră dela 48—$48^1/_2$ cr. Porcĭ îngrășațĭ de unŭ anŭ dela — cr. până la — cr., îngrășațĭ cu cucuruzŭ dela — cr. până la — cr., îngrășațĭ cu ghindă dela — cr. până la — cr. Cântărițĭ la gară cu $4^1/_2$.

Călendarulŭ septĕmânei.

Septemvre. are 30 dile. Vinicerŭ.

1891 Dilele septĕm.	Călendarulŭ Iulianŭ	Călend. Gregorian	Sórele résare	Sórele apune
Dum.	15 Mart. Nichita	27 Waldemar	5. 55	5. 41
Luni,	16 Cuv. Eufemeia	28 Wenceslaw	5. 56	5. 44
Marți,	17 Mart. Sofia	29 Arch. Michail	5. 57	5. 42
Mercurĭ,	18 Cuv. Eumenia	30 Ieronim	5. 59	5. 40
Joi,	19 Mart. Trofim	1 Oct. Remigius	6. 0	5. 38
Vinerĭ,	20 Mart. Eustatiu	2 Otto	6. 1	5. 36
Sâmb.	21 Apost. Codrat	3 Ilariu	6. 3	5. 34

Cursulŭ la bursa din Viena.

din 24 Septemvre a. c. 1891

Renta de aurŭ 4%	103.26
Renta de hârtiă 5%	100 60
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare aurŭ	115.—
dto argintŭ	97.40
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [1-ma emisiune]	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [2-a emisiune]	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune)	111.50
Bonurĭ rurale ungare	8,25
Bonurĭ croato-slavone	104.50
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ	—.—
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	140.50
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului	130 75
Renta de argintŭ austriacă	90.75
Renta de hârtiă austriacă	90.65
Renta de aurŭ austriacă	110 85
Losurĭ din 1860	137.—
Acțiunile băncei austro-ungare	1000.—
Acțiunile băncei de creditŭ ungar.	325.25
Acțiunile băncei de creditŭ austr	276.75
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.58
Napoleon-d'orĭ	$9.51^1/_2$
Mărcĭ 100 împ. germane	57.75
Londra 10 Livres sterlinge	117 55

Bursa de mărfurĭ din Budapesta dela 22 Sept. n. 1891

Sĕmințe	Cualitatea per Hect.	Prețulŭ per 100 chilogr. dela	Prețulŭ per 100 chilogr. până
Grâu Bănățenescŭ	80	10.60	10.80
Grâu dela Tisa	80	10.60	10.80
Grâu de Pesta	80	10.55	10.75
Grâu de Alba-regala	80	10.60	10.80
Grâu de Bácska	80	10.60	10.80
Grâu ung. de nordŭ	80	—.—	.—

Sĕmințe vechĭ orĭ nouĕ	soiulŭ	Calitatea per Hect.	Prețulŭ per 100 chilgr. dela	Prețulŭ per 100 chilgr. până
Sĕcară		70—72	9.45	9.60
Orzŭ	nutrețŭ	60—62	5.90	6 30
Orzŭ	de vinars	62.—	6.50	7.—
Orzŭ	de bere	64.—	7.30	8.75
Ovĕsŭ		39.41	5.90	6.15
Cucuruzŭ	bănăț.	75	6.35	6.40
Cucuruzŭ	altŭ soiu	78	6.3	6.35
Cucuruzŭ	„	—	.—	.—
Hirișcă	„	—	5.75	6.—

Prețulŭ pe 100 chilograme.

Producte div.	Soiulŭ	Cursulŭ dela	Cursulŭ până
Sem. de trif.	Luțernă ungur.	—.—	—.—
—	francesă		—.—
—		—.—	—.—
„	roșiă	—.—	—.—
Oleu de rap.	rafinatŭ duplu	37.—	38.—
Oleu de in		5.65	5 75
Uns. de porc	dela Pesta	54.5	54.75
„	dela țéră	—.—	—.—
Slănină	svêntată	45.—	46.—
„	afumată	52.—	54.—
Sĕu		37.	38.—
Prune	din Bosnia în buțĭ		
„	din Serbia în sacĭ		
Lictarŭ	slavonŭ nou	—.—	.—
„	bănățenescu		
Nucĭ	din Ungaria		
Gogoșĭ	ungurescĭ		
„	sêrbescĭ		
Miere	brută	—.—	—.—
„	galbină strecurată	—.—	—.—
Ceară	de Rosenau	137.	138.
Spirtŭ	brutŭ	19.—	19.50
„	Drojdiuțe de spirt	21.50	21.75

Prețurile cerealelor din piața Brașovŭ.

din 18 Septemvre 1891.

Mĕsura séu greutatea	Calitatea.	Valuta austriacă fl.	Valuta austriacă cr.
1 H.-L.	Grâu cel mai frumos	7	70
„	Grâu mijlociu	7	20
„	Grâu mai slabŭ	6	40
„	Grâu mestecatŭ	4	50
„	Sĕcară frumósă	6	—
„	Sĕcară mijlociă	5	80
„	Orzŭ frumosŭ	4	50
„	Orzŭ mijlociu	4	30
„	Ovĕsŭ frumosŭ	2	40
„	Ovĕsŭ mijlociu	2	30
„	Cucuruzŭ	5	—
„	Mălaiu	4	60
„	Mazĕre	9	—
„	Linte	14	—
„	Fasole	4	70
„	Sĕmênță de inŭ	9	50
„	Sĕmênță de cânepă	5	80
„	Cartofĭ	—	90
„	Măzĕriche	—	—
1 kilă	Carnea de vită	—	48
„	Carnea de porcŭ	—	48
„	Carnea de berbece	—	28
100 kile	Sĕu de vită próspĕtŭ	24	—
	Sĕu de vită topitŭ	36	—

Cursulu pieței Brașovŭ.

din 25 Septemvre st. n. 1891.

	Cump.	Vênd.
Bancnote românescĭ	9 26	9 30
Argintŭ românescŭ	9.20	9.25
Napoleon-d'orĭ	9.27	9.31
Lire turcescĭ	10.50	10 55
Imperialĭ	9.50	9 55
Galbinĭ	5 40	5.45

Proprietarŭ:
Dr. Aurel Mureșianu.
Redactorŭ responsabilŭ interimalŭ:
Gregoriu Maiorŭ.